

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Lupta în comitate.

În legea despre întocmirea comitatelor stă scris că acolo, unde marea mulțime a locuitorilor sînt Români, în adunarea comitatului se se poată vorbi **românește** ear' prin comune toate **protocoalele se fie făcute românește**. Tot așa și în ceea-ce privește slugirea dreptății: *Românul se poată vorbi românește înaintea legii, fie că se apără, fie că pîrește.*

Legea ce astfel glăsuște a fost adusă după anii 1866, va se zică după-ce oștirile împărătești au fost bătute de Prusiaci la Königgrätz, când Împăratul în strîmtoare fiind, a fost silit se se împace cu Ungurii, care după înfrîngerea lor dela 1849 uneltiau într'una în contra casei împărătești.

O spunem aceasta anume, pentru-ca românimea toată se știe, că *Împăratul chiar și atunci, când strîmtozat era, nu ne-a uitat pe noi, naționalitățile, totdeauna credincioase Tronului, ci a îngrijit ca încheiîndu-se pace cu Ungurii, se se aducă legi ce se ne ocrotescă și pe noi.*

Legile ocrotitoare deci nu dela Ungurii ne vin, ci dela Împăratul! Și toată lupta desnădăjduită ce o ducem în timpurile de față în potriua Ungurilor este într'u apărarea legilor aduse prin voința împărătească și fără placul Ungurilor.

Ajungînd la putere, Ungurii zi cu zi ne-au luat câteceva, așa că astăzi nu numai că se calcă legi ce ne ocrotiau, dar' *stăpînirea aduce și legi nouă pentru a lovî în noi.* De pildă așa numita lege a *kisdedov-urilor*, în virtutea căreia se iau copii în vîrsta fragedă de trei ani dela mame și se dau spre creștere unor învățătoarese ungueroaice ori chiar jidance, care-i face se uite dulcea limbă românească și se învețe unguerește.

Una dintre călcările de legi ale stăpînirii unguerești este și faptul, că din comitate au scos înceul cu încetul nu numai limba românească, dar' și pe Români. În acești din urmăni ani în adunarea comitatului n'au putut se între decăt foarte pușini Români și acestia însă notari, care nu pot se voteze după-cum cere binele Românilor, ci după-cum le poruncește vicișpanul. Un rēu mare acesta, deoare-ce chiar în comitate *curat românești* Ungurii au ajuns se taie și se spānzure fără frică de-a fi chemați la răspundere.

Abia anul acesta, punēndu-se pe lucru, Romānii au reușit pe ici pe colo se între în adunarea comitatului. Astfel la Arad.

Cāt de mult Ungurii s'au obișnuit se calce legile și se se socoată singuri stăpāni, arată însă tocmai faptul, că foile aradane au scris cu adevărată turbare auzind că s'au ales la comitat și Romāni. Ear' cānd acești bărbați ai noștri au intrat în casa comitatului și au început

se vorbească *românește*, Ungurii 'și-au eșit cu desevrșire din fire, au strigat și urlat împotriva Romānilor ca niște adevărate fiare sēlbatice.

Am arētat, într'un numēr trecut al foii noastre, cele întēplate la Arad. Cetitorii au putut vedē cum un protopop și un preot român abia au putut se vorbească de urletele sēlbatice unguerești.

Și se nu uitām, că în comitatul Aradului *cinci din șese părți sūnt Romāni*, că Ungurii nu sūnt decāt tocmai în oraș, încolo abia găsești pe ici pe colo câte unul ca de prāsilă.

Ce fac acolo, unde sūnt la largul lor singuri, își poate închipui ori-și-cine.

Tocmai împrejurarea aceasta trebuie se ne învețe însă și se ne îndemne la lucru.

Acolo, unde mare mulțime a locuitorilor comitatului sūnt Romāni, se facem tot ce se poate, ca pe viitor la comitat se se aleagă numai Romāni!

Ear' acestia se nu fie notari, căci notarii nu pot se slujască poporului chiar de-ar avē cea mai mare bunăvoință. Își primejduesc slujba, dacă fac împotriva voinții vicișpanului, care lesne de înțeles — nu se întâlnește nici se învoește cu cea-ce vor și trebuie se voiască Romānii.

Ci se se aleagă preoții, învățătorii și țeranii cei mai harnici, cei care au dovedit că nu se tem ori-cāt 'și-ar încrunta solgăbireul și vicișpanul sprānceana. Din popor fiind, trăind și simțind toate durerile națiunii, acești aleși vor

FOIȚA.

Dări de seamă.

XI.

Librăria „Frații-Șaraga“.

Astăzi o veste și mai bună iubiților cetitori.

În dările de seamă de până acum noi am spus și prețul cărților de care am vorbit, ca cetitorii se poată ști cāt costă dacă ar voi se le cumpere.

Știind însă bine cāt de scumpi ne sūnt nouē banii, din pricină că numai cu mare nevoie putem ajunge la ei, cānd puneam pe hārtie prețul grozav de mare al cărților noastre totdeauna pārea că ne isbim de o peatră grea și colțuroasă, pusă în drum, peste care trebuie se te rēstorni, din care încolo nu mai poți da nainte; simțiam că de cumva darea de seamă a fost în stare a stîrni în cetitori dorul de a avē cartea de care se vorbește în ea: prin

însemnarea la sfîrșit a prețului am pus înșine pe hārtie pricina care va zădārnici de bună-seamă împlinirea dorinței noastre, ca adevă cărțile lăudate se fie cumpărate de iubiții cetitori dela țeară; am spus înșine cuvēntul, pentru care ei vor zice: frumos, frumos, dar' nu se poate!

Între astfel de împrejurări nu putem decāt se salutām cu cea mai caldă bucurie hotārfrea ce a luat-o librăria „Frații-Șaraga“ din Iași (în România), ca adevă se tipărească ea pe cheltuelile proprii cele mai bune cărți românești, înlocuind însă prețurile cele grozav de mari ale lor de până aci cu niște prețuri cāt numai se poate de mici; și anume *fiecare volum*, de 15—18 coale tipărite, care până aci nici-odată nu era mai ieftin ca 2 fl. — de aci încolo *se aibă prețul de 1 leu (45 cr. de ai noștri)*, — și noi cu deosebită mulțumire aducem această veste la cunoștința cetitorilor noștri.

Prin hotārfrea de mai sus, numita librărie a început o lucrare, pentru care putem se-i fim cu toții mulțumitori; pentru-că de

aci încolo fi este dată puțința și marei mulțimi a poporului sărac, apoi preoților și învățătorilor noștri cu stări materiale slăbuțe, studenților și tuturor cărturarilor noștri, de a se putē cu înlesnire adăpa la isvoarele culturii depuse în cărți, știind noi că azi toată înțelepciunea și toate frumșele minții iscoditoare a oamenilor sūnt depuse în cărți și marea mulțime a poporului era până aci despărțită de aceste isvoare prin colosalul zid de cremene al *prețurilor mari*. Mulțumitori au se-i fie librăriei acesteia și scriitorii înșiși ai cărților, pentru-că de aci încolo ei vor fi cunoscuți, cu bună-seamă, în cercuri înzēcit mai largi decāt cercul āngust care fi ține azi strînși aceeași nenorocire a *prețurilor mari*, și pe care cerc pomenita librărie prin întreprinderea ei îl face acum se plesnească, se se spargă, se se întindă!

Este aceasta o veste îmbucurătoare mai ales pentru noi Romānii din Ardeal și Țeara-Ungurească, care sūntem foarte subțirei la pungă, și din pricina aceasta abia știm și noi atāta că avem un poet mare ca *Eminescu*,

știi să apere, la comitat, drepturile noastre primejdite. Notarii, care Români se numesc și *binele Românilor îl vor, sē nici nu-și pună candidatura*, sē nu înșele astfel poporul a vota pentru dînșii, când ei știu bine, că trebuie sē se supună poruncii acelora care ne vor perirea.

Numai astfel vom putē încinge și în comitate lupta împotriva Ungurilor, numai astfel vom putē pune stavilă poftii sēlbatice a acestor vecini netrebniți.

Ceva despre constituțiunea patriei.

De
Camillus, notar comunal.

Ce e a se înțelege sub cuvântul constituțiune? Întrebarea aceasta 'și-o va pune fiecare cetitor. Rēspunsul ar fi următorul: toate legile care regulează drepturile și datorințele reciproce, dintre rege și naționalități se numește constituțiune.

Se zice că constituțiunea maghiară, după a Angliei, ar fi cea mai veche în Europa, se poate. Se zice mai departe că baza constituțiunii maghiare ar fi contractul de sânge încheiat în secolul al 9-lea, între cele 8 triburi maghiare și cei 108 conducători maghiari la Pusztaszer (oraș în Ungaria). Înțelesul acelui contract este: principele nu poate ocărmi țeara fără consfătuire cu conducătorii, prin urmare dreptul de ocărmiure a fost bun comun pentru acestia.

Această lege fundamentală există până azi, însă până a împlinit 1000 de ani a trecut prin multe focuri, așa încât azi a rămas numai un mic simbur. După constituțiunea veche, regele se alege! În anul 1687 mai marii țerii au făcut o lege după care cel dintâiu născut, însă numai de genul bărbătesc, din casa de Habsburg, avea sē fie rege al Ungariei. În anul 1723 s'a mai lărgit această lege așa încât și cei născuți de genul femeiesc aveau dreptul la coroană, prin urmare și o femeie

poate fi rege. Tot în anul 1723 sub domnia lui Carol III. s'a format și legătura istorică, care se numește sancțiunea pragmatică, adecă contractul acela în care se cuprind condițiunile acelea pe a căror basă cei născuți din casa de Habsburg, fie de genul bărbătesc sau femeiesc pot ajunge la tron.

Cele mai mari schimbări în constituțiune însă s'au întemplat în anul 1848. În anul acesta s'a format ministerul responsabil sau mai bine zis s'a concentrat puterea care are a ocărmi țeara în Budapesta. S'a statorit că în dieta țerii sē între și deputați aleși de popor. Până aci aveau dreptul a intra în casa țerii, în dietă numai nobili, nemeși și deputații orașelor regești. În anul acesta s'au șters dijmele și spurcata iobăgie. În anul 1848 s'au recunoscut drepturile omului, s'a proclamat dreptul vorbirii libere, al scrierii și dreptul de a putē învăța la școală. Tot în anul 1848 s'a pus basa la cel mai trist eveniment pentru noi Români ardeleni la împreunarea falnicului nostru Ardeal cu Țeara-Ungurească.

Căzând în anul 1849 Ungurii, rēsculați contra tronului, la Világos, cu sfântul lor cu tot, Kossuth, care a luat frunza 'n buză, a urmat o lume nemțească, îngropându-se constituțiunea ungurească, care a ținut până la a. 1866, când prin pierderea bătăii dela Königgrätz, casa noastră domitoare a ajuns în strimtoare. Ungurii însă, vicleni și necredincioși din fire, s'au folosit de acest prilej în mod cât se poate de josnic storcând dela Maiestatea Sa în anul 1867, mai cu forța, afirmatul lor drept, desgropând constituțiunea îngropată la Világos, dându-i viață. Apoi ține-te, Române, până azi! În anul 1867 s'a întemplat și pactul, adecă legătura cu Austria, intrând în viață constituțiunea ungurească, regulându-se toate afacerile așa numite „comune“ cu Austria.

Poate își va pune cineva întrebarea oare de ce e împreună, de ce trebuie sē

fie împreună Ungaria cu Austria? Au doară Ungaria nu e în stare a se ocărmi singură?

Sancțiunea pragmatică de care am vorbit mai sus, e cleiul ce leagă Ungaria de Austria, adecă Ungurii nu pot avē rege fără numai pe Împēratul Austriei. Cu greu le vine, fi vedem în toate zilele brusturându-și penele, dar' trebuie sē înghiță și vor înghiți până va curge Dunărea în jos.

Uniunea aceasta personală însă, a dat naștere la multe afaceri, care interesează în mod egal atât pe Ungaria, cât și pe Austria. Aceste afaceri sau trebi se numesc: afaceri comune. Pentru regularea acestor trebi s'a adus în anul 1867 o lege, art. de lege XII., în înțelesul căreia în tot anul se alege dintre membrii dietei o comisiune, care se numește altmintrelea delegațiune. O atare comisiune peregrinează în fiecare an la Împēratul în Viena. Aceasta trebuie sē se întemple. Frații nostri Unguri nu au ce face, trebuie sē iee drumul Beciului. Nici dada Kossuth nu le poate ajuta cu toate rugăciunile lui.

Oare care sânt afacerile sau trebile comune?

1. Afacerile externe sau afară de monarchie. Acestea de aceea se numesc trebi externe, pentru-că monarchia noastră, cu toate țerile, referitor la pace sau războiu, referitor la trebile comerciale cu străinătatea trebuie sē aibă legătură. Toate aceste afaceri le isprăvește în Viena, un ministru denumit de Maiestatea Sa, care se numește: *ministru de externe*.

2. Afacere comună e armata noastră așa zisă împēratească.

Pentru organizarea, înarmarea și conducerea ei se îngrijește asemenea un ministru în Viena, denumit de Maiestatea Sa, care se numește: *ministrul comun de războiu*.

3. Comune sânt toate speșele ministrului de externe și ale celui comun de războiu. Din toate aceste speșe, cam

dar' cartea lui nici nu 'i-am vōzut-o, decum sē o fi cetit! Nu, pentru-că cei-ce 'i-au tipărit cartea, au gândit că sē se îmbogățească numai ei bine, ce le mai pasă lor de popor, și 'i-au pus prețul „numai“ 2 fl. nelegată, ear' legată 3 fl. — Azi: *Eminescu*, îl poți cumpăra cu 45 cr. dela librăria Șaraga și 'ți-l trimite franco acasă pentru suma aceasta! și noi zicem: Român slab va fi de aci înainte acela, care știind despre aceasta, nu va cumpăra cartea lui!

Teatrele lui Alexandri, foarte bune și petrecănoase pentru popor, până aci costau singure ele vre-o 12 fl., și cine sē le poată cumpăra cu un așa preț grozav? acum vor apărea și ele la librăria Șaraga și vor costa 2, mult 3 fl! Și așa mai de parte și alte cărți. Cine dar' nu se va bucura de această veste?

Cu deosebire atragem luarea aminte a preoților și învățătorilor nostri asupra acestei noutăți, pentru-că dumnealor vor și-o tot așa de bine ca și mine că pe lângă școalele noastre sătești, nici pomeană de-a fi și *biblioteci*, precum s'ar conveni, ear' acum li-se dă minunat prilej

de a începe cu înființarea de biblioteci. Cu o sumă de 10 fl. strînsă, sē zicem, cu totul dela popor, poți cumpăra 20—22 de volume de cărți prețioase și folositoare, pentru care înainte de asta ar fi trebuit sē cheltui cel puțin 40—50 fl.

Și noi ne și măgulim cu nădejdea, că în urma acestei vești aduse de foaia noastră, nu peste mult vom auzi, că toți domni învățători pe unde ea e cetită, au pus fundamentul la biblioteci pe lângă școale în șlujba cărora stau. Asta va fi spre cinstea domniilor lor și spre folosul tuturor celor-ce știu ceti, putându-se cultiva sufletește, și prin această vōzând cu ochii lumina va străbate tot mai mult și mai mult în popor.

Și cine oare nu e doritor de lumină? Neamul nostru de bună-seamă că da!

Îndreptăm pe cetitori la „*Apelul*“ ce-l publicăm la alt loc al foii noastre, unde vor putē afla, care cărți au eșit până acum de sub tipar în editura numitei librării, și a căror eșire se așteaptă încă.

Din parte-ne, pentru privați, recomandăm mai ales cele de sub numerii 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11. — Pentru biblioteci școlare și pentru cei mai cu prindere: *toate!*

Acum e timpul sē aducem earăși aminte de aceea, că: *nimic nu e mai frumos și nimic nu ni-l arată în o mai laudabilă lumină pe un preot, pe un învățător și pe ori-ce cărturar decât aceea, ca intrând în casa lui sē-ți poată arăta o frumoasă bibliotecă!* Din aceasta se vede deloc că e un om inteligent, om cu carte, vrednic de multă cinste!

Ear' de aci încolo, tot insul poate sē o arete aceasta.

*

Spre lămurire: A trimite banii nostri în România, merge cam greu; cu avis postal internațional (Posta-Utalvány) plătești cel puțin 20 cr., de ai fi trimis și numai un floren. Ar rămânē sē pui fiorini de hârtie în epistoală, socotind unul în doi lei. Așa se mai poate, dar' ear' perzi mult. Pentru a încunjura însă toate acestea, noi rugăm pe iubii cetitori, care ar dorī sē aibă cărțile acelei librării, sē

30% cad pe Ungaria și 70% pe Austria. Aceste procente se cheamă cvotă și este administrată asemenea în Viena de un ministru asemenea denumit de Maiestatea Sa, care se numește: *ministrul comun de finanțe*.

Despre testamente.

Toți oamenii din lume, bogați și săraci, buni și răi, avem să ne facem odată socoteala cu vieța, și spunând care am dorî să fie cea din urmă a noastră voință, trecem în mormânt.

Ne place însă la toți, și la cei cu averi mari, și la cei cu mai mici, ca având fi ori rudenii, după aruncarea bulgărilor de pământ asupra noastră, aceia să nu se certe pentru averea ce am lăsat, ci să știe fiecare ce 'i-se cade lui, și ce nu, din aceea avere.

Spre scopul acesta făcătorii de legi, în toate țerile, au alcătuit anumiți paragrafi, de care muritorul să se țină atunci când își spune cea din urmă a sa voință, și de se va ține voința lui, sub ocrotirea legilor, are să 'i-se împlinească întocmai. Aceasta e legea despre facerea testamentelor.

Este aceasta o lege așa de însemnată, că ar trebui să o știe pe de rost tot omul, pentru-că tot omul are să moară odată, lăsându-și prin testament mult-putinul seu cuiva, și totuși prea puțini sunt care să știe curat ce orînduește legea din vorbă.

Dar' de crezut, cred oamenii că știu, și crezând așa, la cas de lipsă se pun și fac ei testamentul, cum păcatele lor pot și pricep, și gândind că bine au făcut, mor cu sufletul mângăiat, că ei 'și-au lăsat în bună rîndueală, pe rîmașii lor, pe când adevărul e, că numai în prea puține casuri se întîmplă să fie așa.

Pentru-că legea despre facerea testamentelor e una din cele mai gingașe

legi: o mică sminteală de formă și testamentul 'ți-se nimicește de județ!

Și apoi a lăsat D-zeu în lumea aceasta o mulțime de advocați, care știu face să sune legea cam după placul d-lor, și acestia pîndesc anume după testamentele cu oarecari greșeli, fie și numai de formă, și pe acelea atacându-le, viră între cei rîmași mare neînțelegere, și îndemnându-i la proces, la *calea legii*, cum zic d-lor, îi aduc acolo, că pe când s'a limpezit împărțirea, s'a sfeclit și averea, și adecă așa că a trecut mai toată în punga domnului avocat, ajungînd domnialui adevăratul moștean al averii celui răposat, deși acesta, când 'și-a făcut testamentul, numai la domnul advocat nu s'a gândit, că el o să-l moștenească.

Pentru-ca iubiții ceitori ai „*Foii Poporului*” să nu poată căde în greșelile ce vin înainte la facerea testamentelor, lăsăm să urmeze aci în traducere paragrafi cei mai de căpetenie din această lege, care privesc **forma** testamentelor, căci știm, că cele mai multe testamente, tot pentru forma lor greșită sunt atacate și nimicite de advocați.

*

Sînt două feluri de testamente: *în scris și cu graiul* numai.

Despre *forma* celor *în scris*, paragrafi mai însemnați sînt acestia:

§. 1. Pentru-ca un testament făcut în scris să fie valabil (bun) să cer:

a) dacă testamentul a fost în întregul seu scris și subscris de însuși testatorul: doi martori;

b) în toate celelalte feluri: patru martori.

§. 2. Nu pot fi luați ca martori la facerea testamentelor: acei care n'au împlinit etatea de 18 ani; mai de parte orbi, surzi, muți sau nebuni; în urmă aceia care au fost pedepsiți judecătorește pentru vre-o crimă făcută din poftă de câștig.

§. 3. Martorii trebuie să fie *toți deodată* de față la facerea testamentului, și trebuie să poată adevărî, că n'au greșit și nu s'au înșelat în persoana testatorului. (adecă că 'l-au cunoscut pe testator personal).

§. 4. În felul literei a) din §. 1. trebuie să știe scrie și ceti cel puțin un martor; în cazul literei b) cel puțin doi martori, care au să subscrie testamentul ca martori testamentari. Martorii ce nu știu scrie vor prevedea documentul cu semnul mîinii, (adecă vor pune degetul pe cruce ori vor prinde de pană), și martorul ce știe scrie, scrie și numele celor-ce nu știu și se subscrie apoi și el *ca scriitor de nume*.

§. 5. În cazul punctului a) din § 1., precum și atunci când testatorul știe scrie, dar' n'a scris el însuși testamentul, ci 'l-a subscris numai: nu mai e de lipsă ca martorii să cunoască și ei cuprinsul testamentului, ci e destul dacă testatorul, fiind ei toți de față, și în limba înțeleasă de ei, declară (mărturisește), că documentul acesta cuprinde voința lui din urmă, și îl subscrie în fața lor; ear' de cumva 'l-a fost subscris deja mai înainte, să recunoască, că aceea este subscrierea lui; ear' acum martorii adevăresc în scris aceasta, *pe însuși documentul* (sub numele testatorului), ear' nu pe coverta lui, (nici de-asupra numelui).

§ 6. Dacă testatorul nu știe scrie, sau din oare-care pedecă nu poate subscrie cu mîna proprie testamentul, atunci martorii trebuie să cunoască cuprinsul testamentului, și trebuie să cunoască limba folosită de testator; trebuie mai departe, ca unul din martorii ce știu scrie, să cetească la înțeles în fața testatorului și a tuturor martorilor testamentul; ear' dacă s'a întîmplat aceea, testatorul să declare (mărturisească) că *acel document cuprinde voința lui cea din urmă*; și mai trebuie ca unul din martorii ce

le ceară dela „*Institutul Tipografic*” din Sibiu, unde se tipărește foaia noastră, și de unde trimițînd prețul înainte vor primi franco un exemplar ori mai multe.

*

După cât putem vedea din „*Apel*”, cărțile minunate pe care noi ne le-am lăudat până aci, nu vor apăre în editura ieftină a acestei librării, precum și o mulțime de alte cărți pe care noi le ținem de foarte folositoare și am dori să le vedem mai ales pe ele în mîna tuturor cărturarilor noștri, — de aceea noi vom scrie și mai departe dările de seamă asupra celor mai bune cărți pentru popor, îndemnînd să se cumpere chiar și cu prețurile pe care le au. Dacă vor apăre cumva și ele la *Frații-Saraga*, cu atât mai bine, și noi vom înștiința îndată pe cetitori despre aceasta.

*

Ca să se vadă cam ce plătesc cărțile ce au apărut până acum la „*librăria Fraților-Saraga*”, în numărul viitor vom da câteva probe scoase din ele.

Prier.

POESII POPORALE.

(De pe Cîmpie.)

De-ar fi mîndra 'n deal la cruce
De trei-ori pe zi m'aș duce,
Dar' mîndra-i în sat departe
Nu pot merge fără carte,
Că cine carte-ar fi scris
E la Timișoara 'nchis,
În temniță pe pământ
Unde nu-i ploaie nici vînt,
Nici soarele nu 'mi-l arde
Și nici vîntul nu 'mi-l bate.
Picătura nu 'mi-l pică
Numai gurița 'i-se strică,
Gurița și buzele
Se strică ca vremile.

Frunză verde de izlaz
Să știi, mîndră, că te las,
Nu te las că ești urîtă
Ci te las că ești bolîndă,
Că asară-am vînt la voi
Și te-am găsit între doi,

Unu te băie pe pîr
Tu jori, mîndro, că ți vîr,
Unu te băie pe spate
Și jori, mîndro, că ți frate.

Du-te dor până e nor
Că dacă s'a 'nsenina
Mai departe te-oi mîna,
Unde-i steagu aplecat
C'acolo-i badea culcat,
De li-i găsi adormit
Tu să-i spui că io-am murit,
De li-i găsi deșteptat
Spune-i că m'am măritat,
Să-mi trimeată-un păchelat,
Nu cu cerneală scriată,
Că cerneală-i multă 'n țeară
Și-o fi vre-o înclueală,
Să scrie cu argințel
Că de-acela-i puțintel
Să cunosc că-i dela el.

Culese de Ioan Lucaciu, plugar.

știu scrie să scrie numele testatorului și apoi să se subscrie și el *ca scriitor de nume*, și testatorul prevede documentul cu semnul mâinii (adecă punând degetul pe cruce ori prinzând de peană); și după toate acestea (ceva mai înjos *sub* numele testatorului) martorii să adeverească pe însuși documentul, și nu pe coverta lui, că cele prescrise mai sus s'au întemplat.

§ 7. La testamentele în scris, e lipsă să fie însemnat locul și timpul unde și când s'a făcut testarea (adecă datul).

§ 8. Dacă testamentul stă din mai multe coalea, acele trebuesc cusute cu un șinor, ear' capetele șinorului, dacă în înțelesul legii a fost lipsă de martori, să fie întărite cu sigilul cel puțin de un martor.

§ 9. Acela care a figurat ca martor la un testament, precum și rudeniile (neamurile) lui, ce cad pe spița lui în jos ori în sus; apoi rudeniile ce se trag dela părinții ori moșii lui, până la văr primar; mai departe soțul, frații soțului și rudeniile lor ce cad pe spița în jos ori în sus; în sfârșit soțiile rudeniilor și fraților sei (adecă ale martorului testamentar): numai atunci se pot împărtăși de vr'un dar făcut lor prin testament, *dacă afară de acest martor interesat au mai fost de față alți atâția martori câți cere legea.*

*

În numărul viitor vom aduce și ceialți paragrafi mai însemnați și vom încheia cu unele notițe deslușitoare.

Prier.

Legea despre plata învățătorilor.

Un brav învățător dela sate ne scrie următoarele:

Uitați, uitați, St. Domnule Redactor, un lucru curios, de tot curios. Să nu vă închipuiți însă, că am să vă spun minunea minunilor; nu, Doamne, ferește. Am să vă spun un lucru, care se repetează mai în toate zilele. Ceea-ce m'a făcut pe mine să-l botez de „curios“ e faptul că aceasta s'a întemplat

într'un loc înalt, unde sânt foarte mulți oameni cu carte multă și au văzut și au pățit multe, scurt: oameni probați, cum se mai numesc. Cel puțin așa se zice despre ei.

Apoi dascăl sânt și eu și ca dascăl mă interesează ori-ce afacere școlară, întemple-se aceea ori-și-unde. Bag-seamă așa e firea omului, în locul prim se îngrijește de sine, de persoana sa și numai în rîndul al doilea despre persoana ori afacerile care nu-l privesc mai deaproape pe el, în special, ear' în general pe semenii sei.

De altcum nu voi căuta și nici că voi zice că bine e așa ori nu, să fiu bine înțeles: bine e ori ba, ca omul să fie puțin egoist. Înțeleg egoism moral, dacă se poate numi așa; egoism, care tinde, ce e drept, a se înălța pe sine, dar' fără să vatem ori lucre în detrimentul deaproapelui seu. Vorba e, că egoism se află în fiecare om; într'unul în măsură mai mică, ear' în altul în măsură mai mare. De aici apoi puteți înțelege, Domnule Redactor, interesarea mea față cu trebile școlare.

Acum nu-mi aduc bine aminte, pare-mi-se în anul trecut, în dieta țerii s'a fost pus în discuțiune, ori mai bine zis, s'a prezentat un proiect de lege, prin care se impune comunelor spre a plăti dascălilor aceea, ce până aici n'au voit să plătească. Nu e vorbă și aceasta e ceva; mai bine ceva decât nimic. Și ca atunci, așa și acum earăși se desbate în dieta țerii un proiect de lege tot despre plata dascălilor. E drept, că aceasta e titlu, în faptă însă nu e aici vorba de plata dascălilor, aici e vorba numai că ministrul voește să-și facă o ușură, prin care mai târziu să poată intra în școalele noastre, ca mai târziu să ne trezim fără de ele. Voește apoi ca cu școalele noastre să ne lovească în cap, să ne nimească. Aceasta e ținta ministrului, aici voește să ajungă, căci de soartea bieților dascăli nici capul nu-l doare. Căci știți ce a zis ministrul când a fost vorba de îmbunătățirea stării bieților dascăli? Oh! — a zis ministrul — nu se poate! Cassa statului e goală, țeara e săracă și altele. Pentru aceea eu nu viu să zic, că dl ministru n'are drept, nu, Doamne ferește. Ceea-ce m'andamnat pe mine să vă scriu acestea, e împrejurarea, că noauă, bieților dascăli, când e vorba să ni-se deee câte ceva, strigă cu toții că nu se poate, țeara e săracă, cassa statului goală și mai știe bunul Dumnezeu mai ce. Sau dacă se și dă ceva cutărui dascăl, nu pentru-ca să-l ajutore fi dă și pentru dască-

lia sa, ci pentru-că s'a făcut vre-un Jidov, pentru-că 'și-a vândut sufletul seu.

Așa e, când e vorba despre noi, nu tot așa e însă când e vorba despre alții. Așa bună-oară notarilor comunali le-a statorit prin lege, cel puțin 600 fl. atunci, când ei au și au avut și mai mult de atât, afară de celelalte venit, care earăși fac atât cât plata lor. Ear' acum, nu demult, s'a îmbunătățit plata slujbașilor, adecă a diregătorilor țerii. Va să zică, când e vorba de bieții dascăli, se trimbiță prin lumea largă că e sărăcia mare și nu se poate, ear' când e vorba de alții mai îmbuibăți, bun e Dumnezeu, pentru ei dă el. Nouă nu ni-s'a putut da puțin, că avem puțin, ci altora li-se poate da mult că au mult. Vedeți, Dle Redactor, acestea m'au îndemnat pe mine să le botez de „curiosități“. Căci ce altceva poate fi atunci, când celui bogat 'i-se dă mult, să nu peară, ear' celui sărac având puțin, nu 'i-se dă nimic. Și nu sânt aceste curiosități.

Și tot lucru curios e, în ce privește fondul de pensiune al învățătorilor. Pe viitor, învățătorul, când se va pensiona are să capete plata sa întreagă. E foarte bine; dar' acest foarte bine se potrivește numai cu acela, care ca învățător a avut fericirea de-a ave o plată mai bună, deși poate în vieța lui a trudit mai puțin. E rău, foarte rău de acel învățător care în vieța lui a trudit mult, a avut însă o plată mică. Acesta, sormanul, fiindcă a flămânzit la tinerețe, trebuie să flămânzească și la bătrânețe, ear' cel-ce s'a îmbuibat la tinerețe, tot asemenea are s'o pață și la bătrânețe. Se vede că legiuitorii țerii au fost de principiu: cel-ce s'a dedat cu foamea flămânzească ear' celui îmbuibat dă-i, că îmbuibat a învățat să fie.

Încă odată: și nu sânt acestea curiosități? I. G.

Adunările populare.

Despre adunarea de protestare din **Munții-Apuseni**, ținută în ziua de Sfântul George în **Abrud**, dăm după „Tribuna“ următoarele amănunte:

Adunarea s'a început la 2 ciasuri după amezai în sala dela „Româncuța“. Au luat parte aproape o mie de alegători. Dl *Alexandru Filip*, avocat și președintele comitetului național cercual mul-

Morarul și birtașul.

Un morar alb de faină
A ajuns în iad la draci
Pentru vama cea puțină
Ce-a luat dela săraci...

Și-acolo el întâlnește
Un vechiu prieten, un birtaș,
Care cătră el grăbește
Și-l întreabă mereuș:

Da sosit-ai și tu, frate,
La năcaz și la nevoi;
Spune-mi pentru-ce păcate
Te-or împins aici cu noi?

Pentru prea puțină seamă!
Numai pentru c'am luat
Măsura cu vîrf de vamă
Dela câți li-am măcinat...

Sfântul Petru așa-mi spuse:
Că morarii câți nu rad
Văitâiușul de grăunțe,
Toți trebuie să meargă 'n iad.

Că păcate ușurele
Se mai șterg și cu prinos,
Dar' grăunțele sânt grele
Și la cumpeni trag prea jos...

Cumpenile nu sânt bune!
Zice birtașul mișel,
Cei buni cu cei răi din lume
Se pedepsesc tot un fel.

Vezi eu n'am făcut ca tine,
Măsurile mari și mici
Le-am vândut goale... nu pline...
Și de-aceea 's tot aici!...

Romănuș Bortoșiu.

Țiganul în păreu.

Un Țigan în sărbători
S'a schimbat de multe-ori
Tot cu haine minunate
Cu rupturi ne sfirticate.

Cu nădragi înșinorați,
Aruncați dela magnați,

Cu-o căciulă cam péroasă,
Frumușică, dar' tot roasă.

Cisme noue minunate
Cu pinteni împintenate,
Care acum cinc ani
Prețueau un pumn de bani.

Mai avea și o cămașă
Din pânză țesută 'n casă,
Dela lelea Antinie
Pentru-un lucru dela viae.

Astfel el înfrumșețat
A plecat în jos prin sat,
Hrănit bine, îmbuibat
Cu mălaiu primit din sat.

Cum mergea infumurat,
Scărpinându-se în cap,
Dar' mai tare pe spinare
Cercându-și al lui avere,

Un Român glumeț sosește
Și țigănește 'i vorbește:
„Delo del bacht mo Chiurvea“
„Avêl băgău ando tulea?“...

țumind alegătorilor pentru-că au venit în așa număr mare la adunare și talmăcindule scopul aceleia, roagă a se alege președintele și notarii adunării. La propunerea dlui *Grigore Sima*, preot în Cârpeniș, se alege ca președinte dl *Alexandru Filip*, avocat, ear' ca notari dnii *Alexandru Ciura*, paroch gr.-cat. în Abrud și *Dr. Vasile Fodor*, avocat. Au vorbit părintele *Sima* din Cârpeniș; dl *Ioan Babușu*, preot gr.-cat. în Bucium-Șasa, dl *Dr. Vasile Fodor*, avocat, dl *Petru Sicoe*, econom în Sohodol și dl *Nicolae Băeșan*, paroch gr.-or. în Bucium-Isbita. Adunarea a primit într'un glas hotărîrea cetită de dl *Dr. Vasile Fodor*, prin care se protestează sus și tare împotriva legilor bisericesti ale guvernului. La propunerea tot a dlui *Dr. Fodor* s'a trimis o telegramă de credință și alipire Maiestății Sale preabunului nostru *Monarch*.

*

Despre adunarea alegătorilor români din cercul *Șomcutei-mare* „*Tribuna*“ dela 3/15 Maiu publică următoarea telegramă :

Șomcuta-mare, 15 Maiu n. *Alegătorii români din cercul Șomcuta-mare în număr de două mii protestează solemn contra proiectelor de lege bisericesti. S'au ținut discursuri frumoase, entuziasmul a fost la culme. Punctele rezoluțiunii au fost prînute unanim. S'a trimis adresă de aderență și felicitare preabunului nostru Monarch. Clubul electoral s'a constituit pe cinci ani. Ziua de azi e sârbătorită.*

Cătră frații mei Români din Bănat.

Iubiții mei frați bănațeni!

Nu pot să-mi inchipuesc ce poate fi cauza tăcerii Voastre, în acest moment critic, când guvernul maghiar voește ca să ne nimicească toate drepturile noastre naționale și bisericesti, azi când jidano-maghiarii aduc proiectul de căsătoria civilă la desbatere, azi când ar trebui și

Țiganul s'a mîniat,
Țigănește la 'njurat,
„*Gia co beng a mo calea*“
„*Ce stai tu în calea mea*“,

„Nu vezi că sînt îmbrăcat
„Ca un puiu de împărat?“
Românul n'a 'ntârziat
Ci de pîr 'l-a apucat,

Și la tras într'un pîrîu
Unde, zeu, că era rîu,
Prin noroiu îl tăvălește
Și apoi așa vorbește!

„Eu mă duc în calea mea
„Tu te scapă de belea,
Dar' cel din noroiu striga :
„Te duci, zeu, de frica mea“,

„Dar' ai noroc Român cioroiu
„Că am picat în noroiu,
„Că de nu, te sîrțicam,
„Tot puzdării te făceam“.

T. Borza.

noi Bănațenii să ne luptăm unindu-ne frățeste cu Ardelenii. — Noi acum tăcem ca peștele în apă. — De ce oare se tot tăcem noi, — o tăcere mortală ca-și-când s'a stîns cu totul simțul nostru național din piepturile noastre, și par'că nici nu mai există nici un Român prin Bănat.

Cu această tăcere mortală, noi nu ni-am câștigat nici o iubire față de Unguri, tăcerea noastră nu e luată în considerare, — ba chiar și contra noastră se comit aceleași volnicii ca și contra fraților nostri din Ardeal.

Deși tăcem și nu ne amestecăm în politică, totuși pretorul suprem al cercului Alibunar, dl *Kajtár Jenő* a oprit petrecerea destinată pe a doua zi de Paști ce a voit să o aranjeze corul vocal din *Vlaicoveți* aici în comua noastră *Petruvasila*.

Noi cu ce tăcem nu ne câștigăm nici cea mai puțină simpatie de cătră Unguri, ba chiar împedecăm ori-ce învingere a fraților nostri din Ardeal, căci guvernul maghiar totdeauna va zice, — cum sînt Români din Bănat îndestuliți cu legile și dreptatea noastră, ei pot să tacă fără de a se plînge că le e răpîtă libertatea, de ce nu ați putè fi și voi îndestuliți cu legea și dreptatea noastră.

Deci eu fiind numai un simplu econom și nu sînt în stare a convoca o adunare, aș dori să știu de ce oare nu voiți, dlor preoți, și sfinția ta, dle protopop, din *Uzdin*, cărora vă stă în putere a face acești pași, — de ce nu voiți a da un semn nouă economilor și apoi să vedeți cum noi toți să alergăm la voi, ca să ascultăm, și apoi să împlinim vorbele sînte care ni-le-ați rostit, pentru apărarea drepturilor și a sînteii noastre biserici.

Data în *Petruvasila*, în 1/13 Maiu 1893.

Un *Petruvasilan*.

SCRISORI.

Văleni, în 1 Maiu 1893.

Comuna *Văleni* din comitatul *Solnoc-Dobăca* deși săracă de tot a întreprins o colectă pentru ajutarea celor arși în *Pecica-română*, din care în ziua de ieri a încurs o sumuliță de 2 fl. 77 cr., la care au contribuit: *Văleanul* 40 cr.; *Tanase Pîtruț* 10 cr.; *Heana Juncar* 10 cr.; *Dumitru Nechita* 22 cr.; *Timoteiu Nechita* 10 cr.; *Andrei Oprea* 10 cr.; *Ioan Nechita*, curator 20 cr.; *Alexă Hrior* 10 cr.; *Teodor Dreșan* 10 cr.; *Aron Velea* 10 cr.; *Teodor al lui Stefan Volea* 5 cr.; *Ioan Martin* 10 cr.; *Vasile al lui Nechita Pîtruț* 20 cr.; *Alexandru Lăcătaș* 20 cr.; *Alexandru Alexă* 10 cr.; *Teodor Boțiu al lui Mihaiu* 10 cr.; *Floarea lui Vasile Nechita* 10 cr.; *Lazar Nechita* 10 cr.; *Ioan Velea al lui Șandor* 10 cr.; *Ioan German al lui Nastasie* 10 cr.; *Vasile Alexă al lui Mihaiu* 10 cr.

Ca prim transport din această colectă — deja deși nu este finită, — vă trimitem această sumă cu aceeași rugare ca să aveți bunătate a o expeda la locul destinat. *)

Asigurându-vă despre stima noastră, vă promitem că cu cea de mai aproape ocaziune vă vom expeda contribuiri credincioșilor nostri.

Văleanul.

*) Bani aceștia au sosit la administrație, care li va trimite la locul destinațiunii. Redacția.

APEL.

Subsemnații librari-editori am început a scoate în țeară o colecțiune de cărți populare à **1 leu** volumul; colecțiune compusă de lucrări de adevărat merit literar. Dela 15 Decemvrie 1892 până astăzi, au apărut:

- Nr. 1. *Povești* de *Elena Sevastos*.
- „ 2. *Povești și anecdote* de *N. A. Bogdan*.
- „ 3. *Poesii populare* de *Mih. Canian*.
- „ 4. *Poesii* de *N. Gane*.
- „ 5. *Poesii*, vol. I., de *Log. Cost. Conachi*.
- „ 6. *Poesii* vol. II., de *Log. Cost. Conachi*.
- „ 7. *Poesii complete*, de *Mihail Eminescu*.
- „ 8. *Novele* de *Sofia Nădejde*.
- „ 9. *Novele* de *Al. Vlăduță*.
- „ 10. *Scrisori* de *Mihail Eminescu*.
- „ 11. *Critice* de *N. Forga*.

Fiecare volum este tipărit cu mare îngrijire, pe hârtie bună și cuprinde peste 250 pagine și vom scoate de sub tipar, cel puțin câte două volume în fiecare lună.

Ceialalți autori car vor eși de sub presă în lunile viitoare sînt: *N. Gane*; *Novele*; *I. L. Caragiali*: *Teatru*; *Matilda Cugler-Poni*: *Poesii*; *V. G. Morțun*: *Teatru*; *A. Naum*: *Versuri*; precum și operele autorilor: *Miron Costin*, *Dim. Cantemir*, *Donicț*, *Asachi*, *Petrino*, *Cavaler Stamati*, *G. Sion*, *A. Panu*, *Neculeanu*, *C. Negruți*, *M. Cogălniceanu*, *Bălcescu*, *H. Rădulescu*, *Gr. Alexandrescu*, *Beldiman*, *Bolintineanu*, *C. Boliac*, *V. Alexandri*, *V. Conta*, *Veniamin Costachi* etc. etc.

Sperăm deci că cu ajutorul iubitorilor de literatură vom avè fericirea de a vedè scopul nostru ajuns împrăștiind astfel mărgăritarele literaturii românești, atât în casa bogatului cât și în casa săracului, care nu va mai găsi astă-dată nici o pedică la procurarea ori-cărei cărți de valoare. Exemplul de a scoate o edițiune populară, 'l-am luat dela librăriile din Germania, care au căutat de a introduce un preț moderat, astfel că mai fiecare, dela mic până la mare, cunoaște pe *Schiller*, *Goethe*, *Lessing* etc., în fine, mai toate operele autorilor celebri care au îmbogățit literatura patriei lor.

Motivul ce ne-a hotărît de a tipări și operele autorilor vechi cu același preț, este că până astăzi acești autori au fost cunoscuți numai după nume, pe când scrierile lor fiind foarte rare și cu prețuri prea mari, nu s'au putut găsi, mai cu seamă că cea mai mare parte din cărți s'au și gătat.

Vă rugăm să binevoiți a îndemna la cumpărarea **Colecțiunii Șaranga** și a recomanda cărțile ca premii școlare, totodată a propune comunei ca să voteze câte o sumă de 20 lei pe an, pentru fondarea unei biblioteci școlare în fiecare comună rurală.

Nădejduim că vom avè fericirea de a ved în mâinile fiecărui elev și elevă cărțile din colecțiunea noastră, care cuprind bucăți de adevărat merit literar și ai căror autori sînt podoaba literaturii românești. Astfel scopul nostru va fi realizat și vom putè urma înainte cu întreprinderea ce am apucat.

Binevoiți a lua notă că colecțiunea noastră à **1 leu** și celealalte cărți din editura noastră se află de vînzare la toate librăriile principale din țeară. Cereri se pot adresa direct nouă și noi vom face expediția franco, fără nici un adaus la prețul volumelor din colecțiunea noastră à **1 leu**. La cas de trebuință vă vom trimite și un act justificativ de primirea sumii

În speranță că veți binevoi a ne încuraja în întreprinderea noastră, avem onoare de a semna

Cu distinsă stimă

Frații Șaraga,
librari-editori, Iași.

CRONICĂ.

3/15 Mai. Această zi de mare însemnată pentru noi Români s'a sărbătorit în estan în toate părțile locuite de Români. Astfel la Cluj, Brașov, Budapesta și alte locuri. La comitetul național al „Tribunei“ au sosit telegrame dela Români adunați la sărbători. Studenții universitari români din Viena, sărbătorind ziua de 3/15 Maiu au trimis „Tribunei“ următoarea depeșă scurtă și cuprinzătoare: „3/15 Maiu. Tu a noastră și noi ai tăi suntem!“ Din Galați s'au telegrafat aceleiași foi următoarele: „Cetățenii galațeni întruniți la sărbătura memoriei zilei de 3/15 Maiu, trimit entusiastele lor salutări luptătorilor pentru naționalitate, care continuă lucrarea bărbaților dela 1848. Mihailescu, Radu, Demetriad, Ionescu, Adamescu, Ureac, Vlad, Cupșa, Popescu, Iorgulescu, Lupășcu, Muntean, Ivanescu, Pop, Popovici, Liviul, Dobreanu, Coltofeanu. Numeroși membri ai societății române din Sibiu au făcut ieri de ziua de 3/15 Maiu o excursiune în Dumbravă.“

Iubileul Papei și Români din Blaj. Papa dela Roma și-a sărbătorit în estan împlinirea anului al cincizecilea de când a fost sfințit ca episcop. Cu acel privilegiu dl Teodor Onișor, proprietar în Blaj, a trimis Stului Părinte o telegramă de gratulație, la care a primit următorul răspuns în limba italiană: „Signor Teodoro Onisior Santo padre accolse augurrii omagii espresii invia aagli telegrama niagrazi ando benedice card. Rampolla. Pe românește: Dl Teodor Onișor! Sfântul părinte a primit felicitările omagiale exprimate și mulțumind pentru telegrama trimisă Vă binecuvântă. Cardinalul Rampolla.“

Necroloage. Primim următorul anunț: Adânc întristații cu inima frântă de durere anunță tuturor consăngenilor amicilor și cunoscuților, că prea iubitul lor: soț, fiu, frate, afin și unchiu Gavril Buda, fost locuitor și primar al opidului Șomcuta-mare, după un morb de 7 luni, în anul 44 al vieții și 13 al fericitei căsătorii, împărțășit fiind cu Sf. Sacramente ale muribunzilor, în 8 Maiu 1893 la 7 oare a. m. și-a dat blândul suflet în mâinile Creatorului. Osemintele-i pământeste se vor astruca în cimiterul familiar în 11 I. c. la 2 oare p. m. după ritul bisericii gr-cat. Eternă amintirea lui! Catarina Buda n. Chisiu, ca soție văduvă întristată. Mihai Buda cu soția Anișca n. Rutean, ca părinți. Maria Buda, ca soră cu soțul seu Stefan Butean și fiii lor Ioan și Alexandru. Vicentiu Tămășan, notar cercual, ca afin cu soția sa Terezia n. Chișu și fiica lor Maria.

— Dl Stefan Moga, covrigar în Sibiu, aduce la cunoștință trista știre că în 10 Maiu n. și-a murit un băiat în etate de un an. Acesta e al treilea băiat ce și-a murit în iarna aceasta.

Maial. Învățătorii și tinerimea școlară dela școala din Poiana își vor sărbători maialul obicinuit Joi la 6/18 Maiu 1893, în bercul numit la „Staule“ sau în școala cea nouă.

Strămutare de târg. Ministrul de comerț a îngăduit ca târgul de săptămână în Ibașfalău să se țină pe viitor Mercuria și nu Marția.

O rugare. Suntem rugați a da loc următoarei rugări: Cu ocaziunea reîntoarcerii noastre dela Blaj, în 17 Aprilie a. c., careva dintre frații preoți scoborâți de pe tren la gara Teiuș ori Cucurda din greșeală, în loc de cu-

fărul seu a luat cuferul meu cu sine, lăsând pe al seu acolo. Eu până la Apahida nu am observat această schimbare. Sosit aici am văzut că cuferul meu nu e nicăiri, ci altul zace în locul lui, pe care luându-l cu mine l-am arătat la frații mei care au fost acolo de față, însă nu s'a aflat nime la el. L-am adus acasă și de atunci tot mereu cerc că unde se află cuferul meu și oare cine e domnul acestui dela mine, însă fără nici un rezultat. Rog dară și pe această cale pe acel domn, la care s'ar afla cuferul meu, ca să-l trimită la mine acasă sub adresa: Alexandru Pop, preot gr-cat. în Bujdos, p. u. Alparét per Deés. Și eu îndată-ce voi ști stăpânul cuferului aflător la mine îl voi trimite acasă. În amândouă cuferele se află numai vestminte preoțești.

Interes pentru școala română. Publicăm din „Tribuna“ următoarea scrisoare ce acel ziar o primește dela doi bravi țerani din Poiana-Sibiului: Dle redactor, vă rugăm respectuos să luați notiță în foaia ce redactați, că zilele trecute aflându-ne în Cuvin, com. Aradului, unde am avut niște afaceri cu dl G. N. Câmpănu, după primirea cordială în casa acestuia, dl Ioan Roman, învățătorul de acolo, ne-a poftit să-i vizităm școala. Cu plăcere am făcut aceasta și ne-am convins din cele văzute, că școala din Cuvin se află în mâni foarte bune. Cu deosebire am fost încântați de frumseța cântărilor executate de școlari sub conducerea dlui învățător Roman. Constatând aceasta în fața publicului, mulțumim cu dragoste românească dlor Câmpănu și Roman pentru cinstea ce ni-au făcut. Ai on. redacțiuni devotați aderenti. Sibiu, 5/17 Maiu 1893 Dumitru Șofană, Nicolau Sărbu.

Nenorociri. Un țeran sas din Șuramare plecând la 29 c. cu carul încărcat de lăzi la un târg, nu departe de comuna Ruși alunecând de pe lada pe care ședea, a căzut între cai. Căii spăriându-se au luat-o la goană nebună trăind pe bietul om o bucată bună de drum. Mai mulți locuitori din Ruși au găsit carul stricat și căii stând în mijlocul drumului, ear' sub cai trupul nenorocitului schimonosit în mod grozav.

— În Viena s'a întâmplat de curând o mare nenorocire. Două fetițe ale unui vizitiu, una în etate de patru ani și cealaltă de trei ani, urcându-se pe scândura dela fereastră, au căzut dela etagiul al treilea și au rămas moarte pe loc. Mama nenorocitelor a mai înebunit de durere.

Negoț de oameni. Cetim în gazeta „Balcanii“ din Iași (România) că poliția de acolo a pus mâna pe un oare-care Herman Teitel, din acel oraș, dar' stabilit în Buenos-Ayres (America) de unde s'a întors pentru a înșela fete mici, pe care voia să le trimită și să le vândă în America-de-Sud. Ar exista dovezi că acest Herman Teitel, care ar fi făcând parte dintr'o societate mai întinsă de negoț de carne omenească, ar fi și reușit a înșela două fete din Iași, una de 10 și alta de 16 ani, și pe care dacă n'ar fi prins de veste poliția le-ar fi și trimis la Buenos-Ayres.

Unde duce pe om beția. O adevărată întâmplare tristă s'a petrecut mai zilele trecute la un magazin de prav de lîngă orașul Lille în Franța. Un soldat cu numele Jules Millard era de pază în fața întăriturii no. 63. Locul unde stă soldatul de pază e închis cu un gard înalt aproape de doi metri. Deodată

noaptea, soldatul de pază zări ca un fel de umbră care se străcura la un colț al magazinului și se îndrepta spre dînsul.

Nu mai avu omul îndoeală, sărise cineva gardul. De ce? Nu se poate ști. Dar' soldatul nu poate să fie seamă decât de porunca sa; el strigă odată: „Cine e?“ Celalalt, fără ca să țină seamă de strigăt înaintează. — Cine e? Dar' omul se apropia de soldat și părea în vîrstă de vre-o treizeci de ani. Necunoscutul merse înainte. La a treia strigare soldatul trase un glonț de pușcă care îi intra prin piept și-i eși prin spate. Nenorocitul căzuse jos. Moartea a fost la minut. La vuetul detunăturii, toți soldații de pază alergară de unde venia detunătura. Un doftor adus în grabă, nu putu decât să oblicească moartea. Trupul necunoscutului a fost dus la spital. S'a aflat că omul se numia Vandercruyse. Era cismar și n'a fost ucis decât din pricina beției, căci nu era surd și putea să audă strigătele soldatului dacă nu s'ar fi îmbătat. Eată unde duce pe om beția!

Bogățiile diferitelor state. De curând a apărut o dare de seamă despre bogăția de aur și argint a deosebitelor state mai însemnate din lume. După această lucrare Franța are bogăția de aur cea mai mare dintre toate națiunile din lume, care se ridică la suma de 4 miliarde 500 de mii de franci. Franța are și cea mai mare bogăție de argint cu 3 miliarde 500 milioane, întrecând Statele-Unite, care vine imediat după dînsa cu 700 de milioane. Rîndul națiunilor după bogăție în această listă este următorul: Franța, Statele-Unite, Anglia, Germania, Rusia, Austro-Ungaria, Belgia, Olanda și Elveția.

Omor. În Petersburg a fost găsit de curând trupul unui student. Se crede că nenorocitul a fost omorît de către nihilisti din pricină că n'a voit să ducă în deplinire porunca ce și-a dat ca să omoare pe împăratul rusesc, pe prințul moștenitor și pe mai mulți ministri.

Căsătorie între doi surzi. O gazetă străină povestește următoarea întâmplare soadă: Acum vre-o câțiva ani s'a încheiat o căsătorie între un bărbat și o femeie, amândoi surzi, care n'au înțeles nici o întrebare din câte li s'au pus la cununie. Atâta au înțeles și ei că trăbuie să trăească împreună și să formeze o familie bună, crescînd o mulțime de copii. Tatăl a murit; și acuma li-se oprește copiilor moștenirea rămasă din pricină că căsătoria între două persoane surde și care nu înțeleg ce li-se spune, nu se poate socoti de căsătorie și copiii n'au drept la moștenire, Lucrul va veni la proces, din care mai mult vor câștiga potracării.

Economic. E un fapt dovedit că pentru animalele noastre domestice temperatura nestatornică de primăvara, trecerea dela nutrețul de grajd la nutrețul verde, nu rămâne fără efect asupra organismului acelor, și mai ales la vite tinere, rîmători, oi, hoare etc. se ivesc mai ales ca ori-și-când altă-dată boale epidemice. Se recomandă deci a aplica la timp potrivit mijloace preservative corăspunzătoare în contra acelor, ca-și-care s'au dovedit de un șir de ani încoace „pravurile nutritive ale lui Kwizda din Korneuburg“ pentru vite, fluidul de restituțiune al lui Kwizda, pravurile de porci ale lui Kwizda, remediul Kwizda în contra disenteriei la oi, pravul de hoare al lui Kwizda pentru găini, rațe, găște etc. etc.“

ECONOMUL

redactat de D. COMSA.

Călindearul economic.

Maiu (Florar).

Acasă și în grădină. Ține vasul cu apa de beut în pivniță sau aiurea la răcoare și ferește-te de apă stătută sau murdară, care ușor pricinuește boale. Așează vasele (hârbele, răvarele, sacșile) cu flori în ferestrele dinspre răsărit, însă nu în arșița soarelui nici în umbră deasă. Premenește pământul din vase pe când florile au întrerupt creșterea, ear' nu în toiul odrăslirii. Destupă când și când găurile din fundul vasului așa ca prisosul apei să se poată scurge cu înlesnire; altcum florile trec în putrezire. De este să înflorească cu îmbelșugare, sădește în grădină trandafirii iernați în vase. Ține de prăsilă numai și numai ouă dela găini foarte mari, grele, blânde și bune de ouat, de clocit și de îngrășat. După-ce ai descălecat cum și după-ce ai desprins dela car, freacă caii asudați cu paie, grăbind astfel svântarea pěrului și împedcând trecerea pripită dela căldură la răcoare. Curăță de praf (pulbere) și de murdării șoproanele, șurile și alte încăperi, în care ai de gând să păstrezi nutrețul și snopii de bucate. În scopul de a înlesni uscatul trifoiului sau luțernei, pregătește un fel de capre din câte 3 lăstari crengoși.

Înlătură mlădițele sêlbatice ce se ivesc pe pădureții altoiți. Strivește omidele și gândacii de Maiu ce ai fi întâlbind pe frunzele pomilor tineri. Leagă altoii subțirei de câte un băț sau părștel înțepenit în pământ, preîntimpinând astfel frângerile prin vânt și vijelii. Unge ranele altoilor cum și tăieturile rămase cu ceară sau rășină de altoit. Desnoadă legăturile, care ar fi amenințând pomii cu sugrumare, și apoi leagă din nou, firește mai slobod.

Udă tinerile legumi de repețite ori, seara sau dimineața pe răcoare și nici decum în arșița soarelui. Smulge buruenile cu rădăcini cu tot acum din vreme, ear' nu după-ce au îmbrâncit legumile. Rărește morcovii (moroi, morogii, murele), pěrtrînjeii și alte asemenea legumi neasămēnat mai tare ca de obicei, și desvață-te a sêvrîși răritul în 2—3 rînduri. Samēnă fasole de araci, crastaveți și toate celelalte legumi gingașe. Neavēnd însuți, cumpără și pune în grădină rēsaduri de legumi fel și fel. Dă ântâietate rēsadurilor înzestrate cu rădăcini puternice, cotoarē scurte și groase și foi late, sânetoase, de un verde închis.

În vie și la câmp. Scormonește pământul dintre vițe pe dată ce buruenile încep a năpădi. Pe timpul înfloririi ferește vițele de sguduire și de clătînări chiar, curmând într-acea lucrările în vie. După căderea florilor, apucă-te și „ciupește“ (curăță, frânge, plivește...), adecă rupe vîrfurile mlădițelor roditoare, lăsând numai câte 2—3 foi deasupra strugurului de din sus. Deodată cu rumperea amintită înlătură toate mlădițele de prisos. Îndeplinește aceste lucrări pe timp nouros și liniștit, ear' nu în arșița soarelui.

Plivește holdele din vreme și cât mai bine. Sapă (prășește) cucuruzul curēnd după-ce a resărit și îl rărește întocmai cum are să rămână până la cules. A sêvrîși răritul, ca de obicei, în mai multe rînduri, este a în-târziă oare-cum înadins creșterea plantelor rămase. Cosește trifoiul și luțerna de uscat

pe dată ce au înflorit și îndeplinește uscatul pe capre; altcum se ascutură florile și foile, așadar' ce este mai prețios. La vite poți da trifoiu și luțernă verde însă numai în amestec cu paie la început, ear' mai târziu și fără paie.

Despre bani.

II.

(Sfîrșit).

După-cum am arētat în nrul trecut, aurul și argintul întrunesc însușiri decum nu s'ar putē mai priincioase, însușiri ce nu le are nici grăul atât de voluminos (cuprinzător) nici pelea atât de supusă stricaciunii și nici chiar diamantul care, împărțit în bucăți mai mici, scade grozav în preț. Dar' nici chiar metalele des amintite, întrebuintate fiind în formă de bucăți întemplătoare sau de praf (pulbere), nu se potrivesc ca marfă mijlocitoare.

Sē presupunem d. p., că nu există bani de loc, dar' că aș avē un bulbuc de aur în mărimea oului și că aș avē de gând sē cumpēr o veadră (ferie) de vin. Întru deci în tocmeală cu un birtaș, care se învoește sē-mi dee vinul pentru 1½ gram de aur. Ei bine, ca sē-i plătesc n'ar rămânea decăt sē taiu o bucățică din bulbucul de aur și sē o cântăresc întocmai; birtașul, lucru firesc, ar trebui sē se încredințeze prin o probă neîndoioasă, că aurul este aievea aur. Am ales drept pildă o veadră de vin, așadar' o marfă, a cărei preț este mărișor. Coborîndu-ne însă la obiecte mici și eftine, cum este d. p. un vas de lut, o cerusă, un ac, o coală de hârtie și c. l., câtă gălagie și neajunsuri, câtă trudă și bătaie de cap până sē taiu o bucățică din aurul meu, sē o cântăresc apriat, sē arēt, că este aievea aur și în urma urmelor sē cumpēr nimica toată!

În scopul de a preîntimpina aceste și alte scăderi, au pășit la mijloc stăpânirea, dispunēnd împărțirea aurului și argintului în bucăți de o formă și valoare hotărîtă și tipărind pe fiecare semnele (insigniile) țerii. Acestea sînt monedele noastre, adecă banii de aur și de argint.

Banii sînt și ei o marfă asemenea altor mărfuri și cu totul greșită este părerea ca și când ar sta în puterea stăpânirii sē schimbe volnic prețul banilor. Când se imbie mult grău în piață (tirg) și cumpărători sînt puțini, prețul grăului merge scăzēnd; dimpotrivă, prețul grăului se urcă când se imbie puțin și se cumpără mult. Eată legea de căpetenie, care regulează prețul ori-și-cărui obiect, prin urmare și prețul banilor.

Pe temeul acestei legi, nu va fi cu greu a ne lămurî asupra unei păreri pe cât de răspândite, pe atât de scâlciate. Este vorba de părerea, ca și când banii și îndeosebi banii de aur și de argint ar fi alcătuint singuri bogăția omului singuratic cum și a omenimei preste tot și că

idolul fericirii economice ar fi grămădirea și belșugul acestor metale.

Acest prejudeț și altele asemenea se explică ușor. Un singuratic este în adevēr cu atât mai avut, cu cât are mai mulți bani. Căci prin milocirea banilor, cât de ușor nu poate sē-și agonisească ori-ce dorește, după zisa Românilui „și tată și mamă“! Acel care dispune de 1000 fl. venit la an, poate sē-și cumpere îndoit mai multe lucruri decăt unul cu venit de 500 fl. la an. Acest adevēr este mai pre sus de ori-ce îndoială. *Însē*, ceea-ce este adevērat pentru un singuratic, uu este adevērat pentru un popor sau pentru o țeară întreagă.

Cătățimea banilor aflători într'o țeară atîrnă dela gradul desvoltării economice și este mărginită. Întemplându-se ca banii sē sporească în mēsură mai mare decum cere mișcarea economică, lucru firesc, prețul banilor scade așa că un obiect, care mainainte se putē cumpēra d. p. cu 10 cr., acum va costa 15 cr. sau mai mult. Drept dovadă, că banii nu alcătuesc singuri bogăția și fericirea economică poate servi următoarea pildă. Sē presupunem, că un om este aruncat de soarte într'o insulă (ostrov) nelocuită și na're ce mânca, dar' că a isbutit sē găsească un căzan mare îndesuit cu galbini. Un asemenea om s'ar putē oare numi bogat și fericit? A bună seama, nu. În adevēr, ce folos a fi osîndit sē îmbrâncești de foame privind la galbini! Așadar' banii pot fi priviți ca bogăție numai din pricina însușirii ce au de a ne agonisi cu ajutorul lor alte obiecte trebuitoare; lipsindu-le această însușire, ei numai sînt buni de nimica.

Nicăiri întreprinderi mai îndrăsețe, nicăiri stare economică mai strălucită, nicăiri bogății mai uriașe ca în Anglia, deși această țeară nu are bani de aur și de argint tocmai mulți. Dimpotrivă, cât de tristă nu este starea economică într'o țeară atât de bogată în metale prețioase cum este Spania!

Eată dar' pilde invederate, că tigna și bunăstarea economică a unei țeri sau a unui popor nu atîrnă numai dela cătățimea banilor ce are. Drept aceea, sē ne desvēm a privi banii ca făcēnd singuri bogăția unei țeri și ca și când puținătatea banilor ar fi pricina sărăciei și stării economice înapoiate, în care ne aflăm. Sporind producțiunea obiectelor folositoare și cu ea mișcarea economică la noi, banii dela sine se vor sporî și ei, bogăția va propăși și cu ea adevērata tignă economică.

În expunerile premergătoare am atins însemnătatea și felurimea banilor peste tot, lămurind totodată, dacă și încât banii alcătuesc adevērata fericire economică. Sē ne fie acum îngăduit a trece la lucruri mai mērunte. Ceea-ce interesează mai de aproape, este sē atragem luarea aminte asupra banilor din țeara noastră.

Cu începere din anul 1858 s'a fost introdus în țeara noastră, Austro-Ungaria, valuta austriacă. Astfel s'a numit și se numește felul banilor umblători la noi. Măsura de căpetenie, oare-cum temelia acestor bani, a fost și a rămas până astăzi fiorinul de argint. Dintr'un funt vamal ($=\frac{1}{2}$ chilog. = 500 grame) de argint curat s'au bătut întocmai 45 fiorini. Înadins zicem s'au bătut; căci în viitor se vor bate bani de alt soi. În deobște se știe, că din argint au fost bătute la noi bucăți de câte 2 fl., de 1 fl., de 25 cr., de 20 cr. și de 10 cr. În bucățile de 2 și de 1 fl. se află 9 părți de argint și 1 parte de aramă; în bucățile de 20 cr. se află argint tocmai pe jumătate, ear' în cele de 10 cr. se află aproape 3 părți de aramă și numai 1 parte de argint. În lipsa aramii, banii de argint ar fi prea moi și bucățile de 20 și de 10 cr. ar fi prea mici, așadar' neîndemânatică. Prin arama ce li-se adaogă, se sporește virtușimea și mărimea banilor amintiți. Este deci greșită credința poporului de rînd, ca-și-când arama s'ar adaoga cu gândul de amăgire.

Din aramă s'au bătut la noi bucăți de câte 4 cr., de 1 cr. și de $\frac{1}{2}$ cr. Din 1 funt vamal de aramă es întocmai 150 cr.

Din aur s'au bătut la noi galbini și poli austriaci. Din pricină, că banii de hârtie au avut și au la noi un curs silnic, moneda de aur de până acum a fost și este și astăzi cu mult mai scumpă decum s'ar conveni.

Rămâne să vorbim acum și despre banii de hârtie. Acești bani sînt un fel de obligații (zapisuri) și au menirea să înlocuească monedele de aur și de argint. În deosebire de monede, ei sînt bani oare-cum închipuiți, neavînd în sine nici o valoare (preț). Un petec de hârtie tipărită, eată valoarea lor. Și dacă oamenii se învoesc totuși a-i primi drept bani cu preț, cauza este că stăpînirea, care îi plăsmuește, se bucură de credit (încredere). O altă cauză mult mai adîncă este putința de a-i schimba, cerînd trebuința, cu monedă adevărată. De cumva stăpînirea ar perde creditul, banii de hârtie nu s'ar pute da în schimbul monedei și oamenii 'i-ar socoti ca fiind lipsiți de ori-ce valoare.

Banii nostri de hârtie s'au plăsmuit și pus în circulație parte de-adreptul prin stăpînirea țerii parte prin o societate privată pe acții, numită odinioară „banca austriacă națională“, ear' de vre-o câțiva ani încoace „banca austro-ungară“.

Stăpînirea plăsmuește bani de hârtie când are lipsă grabnică de bani sau când e nevoită să facă întrebuintare de creditul seu, în scopul agonisirii de capitale fără camătă. Prin aceea, că primesc aceste hârtii drept monedă sunătoare, cetățenii ajung a fi oare-cum creditorii țerii; căci

hârtiile ajung pe încetul în mâna cetățenilor și dela o vreme se întorc înapoi.

Dacă este ca „notele de stat“ să fie primite de bunăvoie, cea dintîin cerință este să întrevină stăpînirea cu autoritatea sa și să declare aceste note ca mijloc legiuit de plată, înființînd „casse de schimb“, unde fiecare s'ar înfățișa cu bani de hârtie să fie răsplătit în monedă sunătoare fără nici un scăzîmînt. Eată singurul mijloc pentru de a ținea banii de hârtie pe o treaptă îndeplin egală cu moneda. Nu odată s'a făcut încercarea de a silui cu ori-ce preț cursul hârtiilor, așa că cetățenii erau nevoiți să le primească în loc de monedă și în deplină valoare „nominală“, adecă după valoarea tipărită pe ele. Dar' asemenea încercări n'au isbutit, fiind-că au fost socotite ca isvorite din lipsa creditului.

Prin o sporire a banilor de hârtie peste trebuința ce se simte, prețul acestor bani scade treptat și une-ori se nimicește chiar. Pentru a dovedi acest adevăr sînt de ajuns câteva pilde.

Pe vremea marei revoluții (resmirite) s'au plăsmuit în Franca assignate, adecă un fel de hârtii, până la suma uriașe de zeci de miliarde (mii de milioane) de franci, un fel de lei. Urmarea a fost, că în curînd scăzură la a cincia parte din prețul lor, apoi la a suta parte și chiar mai jos așa că o păreche de mînuși costa în assignate 200 franci, un jugăr de pămînt 25.000 fr. și așa m. d. În cele din urmă, assignatele se priviau ca hârtii cu totul netrebnice, nefind cine să dea pentru ele un ban chior măcar. În anul 1812, Austria se vîzî nevoită a țermuri hârtiile sale la a cincea parte din valoarea lor nominală. O a treia pildă găsim în Rusia, care în anul 1839 a țermurit assignațiile sale de bancă la $\frac{2}{7}$ din prețul lor față de argint. Pe scurt, nu stă în puterea stăpînirii să statorească după plac valoarea banilor de hârtie.

În unul din n-rii viitori se va vorbi despre banii cei noi. D. Comșa.

Expoziția de vite din Pianul-român.

(Dare de samă pentru „Foaia Poporului“.)

Pianul-român, 26 Aprilie 1893.

Preacinstite Dle Redactor!

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“ prin arangiarea expoziției de vite din 24 Aprilie a. c. în comuna noastră, și-a câștigat fără îndoială nouă drepturi la recunoștința poporului nostru scăpîtat. Multe am cetit în foaia noastră a poporului despre lucrurile bune ce această Reuniune sîvîrșește an de an, în folosul țerănimii noastre, și acele le-am crezut și nu le-am crezut, știi ca omul pășit, și doriam din inimă să vîd eu aievea, adecă făcîndu-se ceva în ființa mea de față. Acum ce vîd voi spune, iubiți cetitori, vî spun din ceea-ce

am vîzut cu ochii mei și auzit eu cu urechile mele.

Înainte de toate să nu vî superați dacă vî spun că, vîzînd noi vremea ploioasă și rece de Vineri și mai știind și despre marea depărtare dintre Sibiu și comuna noastră, și pe deasupra gîndindu-ne și la moartea și îngropăciunea marelui Barițiu, era pe aci să credem, că onoratul comitet, în loc să vină la fața locului, ne va trimite vre-o scrisoare, în care ne va vesti, că nu poate veni. Cu atît mai mare ni-a fost dar' bucuria, când în ziua expoziției pe la 10 oare dimineața, călăreții nostri (mai mulți juri din sat), în frunte cu vrednicul învîțător Dan, se reîntorceau în comună însoțiți de 2 căruțe orașenești, în care cu bucurie am vîzut pe omul poporului în ale economiei, pe dl profesor din seminar Demetriu Comșa, pe cassarul Reuniunii P. Ciora, controlorul Sabin P. Barciannu și pe secretarul Victor Tordășianu.

Călăreții și comitetul s'au oprit înaintea caselor harnicului nostru paroch Simeon Ghibu, care ca president al comitetului arangiator local, a bineventat comitetul Reuniunii și și-a arîtat părerea de rău din cauză, că nu vede între cei sosiți pe neobositul president al Reuniunii, pe dl Eugen Brote.

În răspunsul seu dl D. Comșa, în numele comitetului, roagă comitetul arangiator a lua la cunoștință, că dl president Eugen Brote, împedecat pe deoparte prin înmormîntarea marelui bărbat Barițiu, pe de alta chemat și la alte treburi de mare însemnătate l-a însărcinat pe d-sa cu conducerea expoziției, că își va da silința să-l suplinească și la urmă mulțumeste pentru primirea atît de călduroasă. Noi, se înțelege, am primit vorbirea cu strigări vesele de „vivat“ și „să trăească“.

Dl D. Comșa a poftit pe membrii juriului la constituire și consfătuire. Membrii juriului sînt cunoscuți din programul tipărit în nrul 17 al foii noastre și de aceea vî spun numai pe cei-ce nu au fost de față precum și pe cei aleși în locul lor. President se alege în locul dlui Eugen Brote, dl D. Comșa, ear' secretar al juriului dl Sabin P. Barciannu. În locul dlui I. de Preda din Sibiu, George Raica din Petrifalău, Nicolae Iancu din Răchita, și dintre suplenți: Ioan Bena din Pianul-inferior, Nicolae Stancu, din Loman, apoi proprietarul Ioan Maxim Vulc din Pianul-român și Nicolae Vulc din Petrifalău.

După aceste presidentul ne lămurește în ceea-ce privește examinarea fiecărei vite bună de prăsilă, de jug, de îngrașat, de lapte, apoi despre scăderile ce le au vitele slabe și altele, apoi s'a cetit întreg programul, dar' mai ales s'a cetit și ni-s'a lămurit fiecare punct din partea a III-a a programului, și legîndu-ne de inimă să ne facem fiecare însemnări despre

ceea-ce aflăm, ca astfel se ne putem da fiecare judecata asupra fiecărei vite, și la urmă ni-a poftit la fața locului expoziției numit „Gura Macuiului“. Aici ne aflăm ca la un adevărat tirg de vite, împărțit în ocoale după comune; că drept se vă spun, comitetul arangiator, în frunte cu părintele nostru *Ghibu*, cu învățătorul *Dan*, cu notarul *Weber*, cu fruntașul nostru *Maxim Vulc*, au lucrat din toate puterile, ca comitetul din Sibiiu să afe toate lucrurile în cea mai bună rîndueală. Bag-seama pentru aceea ne și spuse dl president *Comșa*, că aceasta este cea dintâiu expoziție, unde toate le-a aflat în rîndueală, căci numai aci 'i-s'a dat prin dl notar comunal conscripția vitelor mîinate la expoziție, din care s'a văzut, că au fost 71 exponenți cu 229 vite (96 vite cornute și 133 capete oi). N'au adus vite locuitorii din comunele *Petrifalău*, *Săsciori*, *Rachita* și *Strugari*, care se zicea, nu doară că nu au vite și ei, dar' că erau împedecați, avînd de lucru cu sîmînatul după ploaia ce o dete D-zeu.

Ne-am pus apoi pe lucru cu toții și am luat în seamă fiecare vită expusă, și dl president dimpreună cu ceilalți domni ni-au spus pe rînd, care dintre ele este mai bună, care are scăderi, ne-au sfătuit să ne trudim a căpîta și a ține mai multe vite de rasa numită *Pinzgau*, decât de cele încrucișate sau corcite și altele.

Treaba cu luarea în seamă a vitelor a ținut mai multe ciasuri, când apoi juriul s'a sfătuit, care vită este mai bună și prin urmare care proprietar e vrednic de darul cel mai mare, adecă de cel dintâiu premiu. Să nu uit însă se vă spun, că în programul comitetului Reuniunii, suma de 100 fl., dăruită de Reuniune, era împărțită cu totul în 24 premii, din care cel mai mare era de 8 fl. în argint; juriul însă, în vederea numărului mare de vite au făcut 46 premii, din care cel mai mare cu 6 fl. și cel mai mic cu 1 fl.

Crezînd, că comitetul Reuniunii va tipări raportul secretarului juriului, din care se va vedea numele fiecărui proprietar cu vitele mîinate, aci vă împărtășesc numai numele celor premiați cu locuința, soiul vitei și felul premiilor.

Pentru tauri au fost premiați: *Petru Opincar* din Sebeșul-săsesc cu 6 fl.; *Ioan Maxim Vulc* din Pianul-român cu 5 fl.

Pentru vaci: *Ioan Maxim Vulc* din Pianul-român, *George Stefan* din Sebeșul-săsesc și *Simion Cioran* din Pianul-de-jos cu câte 4 fl.; *Alexandru Mărgita* din Pianul-român cu 3 fl.; *Adam Călugăr* și *Gavriil Simeon* tot de acolo cu câte 2 fl.; *Pavel Opriș*, *Simeon Văișan*, *Lazar Romonișan* și *Nicolae Căndroiu*, toți din Pianul-român, cu câte 1 fl.

Pentru junci, junince și tăurenți: *Ioan Bena* din Pianul-de-jos cu 4 fl.; *Ioan Aleman* tot de acolo și *Luca Savu*

din *Lancrăm* cu câte 3 fl.; *Ioan Ūvegeș* din *Sebeșul-săsesc*, *Savu Mateiu Savu* din *Pianul-de-jos*, *Nică Văișan* din *Pianul-român*, *George Duvlea* din *Sibișel* și *Daniil Chirilă* cu câte 2 fl.; *Daniil David* și *Isidor Păcurariu* din *Lancrăm*, *Ioan Țirlea* din *Pianul-român* și *Nicolae G. Popa* din cel de jos cu câte 1 fl.

Pentru viței și vițele: *Teodor Nicolae Nisa* din *Pianul-de-jos* cu 3 fl.; *Simeon Lasită* din *Lancrăm* cu 2 fl.; *Ioan Sinea* și *Lazar Blaga* din *Pianul-român*, *Ioan Bena* din cel de jos și *Adam Călugăr* din *Pianul-român* cu câte 1 fl.

Pentru berbeci: *Simeon Luca* din *Loman*, *Lazar Văișan* din *Pianul-român* cu câte 4 fl.; *Ioan Todorescu* tot de acolo și *Petru Stancu* din *Loman* cu câte 3 fl.; *Dumitru Hotăran* din *Pianul-român* cu 2 fl.; *Ioan Nică Văișan*, *Ioan Tomița*, *Coman Cristea* și *George Crăciun*, toți din *Pianul-român*, cu câte 1 fl.

Pentru oi cu miei: *Ioan Radu* din *Pianul-român* și *Cosma Roșca* din *Loman*, cu câte 3 fiorini; *Onca Văișan*, și *Nicolae* al lui *Ioan Radu*, din *Pianul-român*, cu câte 2 fl.; *Ioan Lăncrăjan*, *Ilie Sasu* și *Ioan Romonișan*, toți din *Pianul-român*, cu câte 1 fl.

Pe când tocmai s'a sfîrșit cu hotărîrea asupra premiilor, sosi în mijlocul nostru dl protopretor din *Sebeșul-săsesc* *Dörr*, ca reprezentant al comisiunii economice comitatense la această expoziție.

Cam pe la oarele 5 d. a. toți cei premiați și nepremiați, peste 100 la număr, și ar fi fost și mai mulți, dacă n'ar fi început tocmai să ploaie de tot tare, — s'au adunat în șura părintelui *Ghibu*, unde dl president aduce la cunoștința exponenților, că juriul 'și-a sfîrșit lucrările, că a hotărît cui și cât se-'i dăruiască pentru vitele aduse, s'a rugat că dacă cineva se va simți scurtat în dreptul seu, dîndu-'i-se altuia, care poate n'a fost vrednic, un premiu mai mare, să fie cu luare aminte la aceea, că și juriul din oameni este alcătuit și că mult greșim cu toții, că premiile nu se dau doar' ca să se îmbogățească cineva din ele, ci ca mai virtos să-'i îndemne la o prăsilă bună de vite și altele; a lăudat priceperea țeranului de pe aici, că știe să țină vite bune și frumoase și că are nădejde, că pe când va mai veni pe aici, va afla acest ținut într'o stare și mai înfloritoare; apoi s'a cetit numele fiecărui premiat, care cu fața veselă se apropia de masă și-'și primia premiul din mîna presidentului și mulțimea îi striga „Să trăească“.

Cu treaba aceasta încă am fi petrecut cam un cias bun și așa s'a întemplat de numai după 6 oare seara am putut să ne punem noi din juriu, dl protopretor, medicul nostru *Dr. Elekaș* din *Sebeșul-săsesc*, comitetul arangiator local și fruntașii comunelor învecinate, la masa bogată, acum nu mai mult a părintelui, ci

a doamnei preotese și a fiicei mai mari a d-sale, a d-șoarei *Mărioara*.

Eu așa cred, că ar fi păcat de vremea perdută să vă mai spun, că toți au mîncat cu mare poftă, las că și mîncările erau spre lauda celor-ce le gătise, dar' și noi nemîncăți unii de dimineața, alții de pe la 10 ciasuri și nici se nu zic nimic de plimbarea ce o am făcut de mai multe zeci de ori pe întinsa „Gura-Macuiului“.

Masa s'a ridicat — bag-seamă din cauză că oamenii se simțiau bine, ori de dragul ploii ce nu mai înceta, — abia pe la 11 oare seara. La masă s'au închinat pîhăre, în sănătatea presidentului Reuniunii, a comitetului arangiator local, în a exponenților, dlui protopretor și altele, și apoi ținete la sfaturi și lămuriri economice câte și mai câte.

Duminecă des-de-dimineață, domniile nostri, chemați în comuna *Lancrăm* la o „Întrunire agricolă“, deși ploaia ca cu ciubărul, își luară rîmas bun dela comuna noastră făgăduindu-ne, că ne vom mai vedea, dacă va vrea bunul Dumnezeu cu alt privilegiu, fie la vr'o fiitoare expoziție în părțile noastre, fie la vr'o „Întrunire agricolă“.

După-cum băgăm de seamă, comitetul Reuniunii 'și-a câștigat aievea nouă drepturi la recunoștința noastră, vorba mea dela început, că se vă spun de-adreptul, pe la noi nu s'a mai pomenit, ca stăpînii vitelor să capete bani pentru ele, ci noi eram dedați să ne așteptăm la licitații și la dări chiar și după vite; domniile din comitet însă, pe lîngă că ne lăudau pentru vitele noastre frumoase, ni-au dat bani și ne făgăduiau, că dacă vom merge înainte cu prăsilă de vite, de altă-dată ne vor da și mai mult. E mare numărul premiilor și acestia dimpreună cu noi toți ne vom aduce de-a-pururea aminte, că noi țeranii avem o tovărășie sau o Reuniune, în fruntea căreia stau domni, care numai prin aceea se deschilinesc de noi, că umblă în haină vînată. Acestei Reuniuni îi poftesc eu, în numele tuturor celor-ce au văzut pe domni în mijlocul nostru, să trăească întru mulți fericiți ani.

Un țeran din juriu.

Înfrurirea luminei electrice asupra plantelor.

La academia agricolă din *Cornel*, în *Englîtera*, s'a făcut, — spune „*Apărătorul sănătății*“ — cercări despre înfrurirea ce are lumina electrică asupra creșterii plantelor.

O sală (chilie mare) s'a împărțit în două jumătăți și în amîndouă s'au pus aceleași plante în pămînt la fel. O parte a salei era luminată ziua de soare, ear' noaptea de lumina unei lămpi electrice de 2000 luminări, pe când cealaltă parte era luminată numai ziua de soare. Și eată ce s'a întemplat: plantele luminate și de

lumina electrică s'au copt mai din vreme, ear' foile lor s'au desvoltat foarte puțin. Plantele ce se găsiu la depărtare de peste un metru dela lampă s'au uscat. Plantele luminate numai de soare au dat o recoltă mai frumoasă.

Asupra florilor lumina electrică a avut o înfrurire deosebită; unele au perdut fața cu totul și s'au înălbit, altele au îngălbinat, apoi au căpătat o față negricioasă și după aceea verde.

Rămâne deci să se repețească cercările pentru a știrici mai deaproape, dacă și încât lumina electrică s'ar pute pune în slujba grădinarilor.

Știri economice.

Pentru stîrpirea animalelor stricacioase pe teritoriul comitatului Sibiu s'a votat și în estan suma de 250 fl. spre a se împărți ca „taglii“ și anume 150 fl. pentru urși, lupi și mistreți, ear' restul de 100 fl. pentru insecte (gândaci, jivini) și păsări. Tagliile vor fi: pentru un puiu de urs 4 fl., pentru un urs de un an 6 fl., pentru o ursoaică de un an 8 fl., pentru un puiu mic de lup sau de mistreț 2 fl., pentru un lup sau mistreț 3 fl., pentru o lupoaică sau mistreată 5 fl. Cei care fac pretenție la acesse taglii sînt datori ca în decurs de 4 săptămîni delauciderea animalului să arete pelea aceluia la pretura competentă după locul uciderii și să dovedească prin o adeverință din partea primăriei comunale, că animalul a fost ucis pe teritoriul acestui comitat. Plătirea tagliei se face în schimbul unei chitanțe timbrate și visate de către vicecomitele comitatens. Pentru simplificarea procedurii se recomandă ca chitanța să se prezente autorității competente deodată cu arătarea peii animalului ucis, în care cas banii se vor înmanua în cale oficioasă. Din restul de 100 fl. se fac următoarele premii (daruri) și anume sub rezerva completării acestei liste: Pentru 1 litru de gândaci vii de Maiu 1 cr., pentru 5 capete de fluturi 1 cr., pentru cioare de cap 5 cr., pentru ulii de păsări de cap 10 cr., pentru ulii de găini de cap 10 cr., pentru bufnițe de cap 20 crețari. Aceste premii se vor plăti de către primăria resp. magistratul cărui aparține locuința stîrpiritorului în schimbul unei chitanțe. Premiul se cuvine numai pentru gândacii de Maiu adunați pe teritoriul comitatului resp. pentru păsările omorite pe acela. Păsările trebuie arătate îndată după ucidere, deoarece premiul se plătește numai pentru animale ucise de curînd. Adunatul gândacilor se face mai cu înlesnire dimineața, când la o ușoară scuturătură a pomului ei cad jos. Pentru-ca gândacii să poată fi adunați mai lesne se recomandă a se obli suprafața pământului sub pomii încărcăți de gândaci.

Banii cei noi. După-cum se știe, monedele cele noue de bronz, valuta coroanei, atât cele austriace cât și cele ungurești, s'au pus în circulațiune la 1 Aprilie n., ear' cele de nikel au început să circuleze cu ziua de 1 Maiu n. Monedele de bronz și nikel, austriace și ungurești, după lege se primesc la plată în valoarea (prețul) lor nominală, adică, socotite după valuta austriacă, piesele de un ban fac $\frac{1}{2}$ de crețar, cele de doi bani 1, cele de 10 bani 5 și cele de 20 de bani 10 crețari valuta austriacă. În traficul privat nimeni nu e dator a primi în cas de plătire piese de bronz peste suma de 100 bani sau 50 cr.,

piese de nikel în sumă mai mare ca 5 fl. resp. 10 coroane. Cassele statului și cele publice sînt îndatorate a primi piese de bronz și nikel până la suma de 5 fl. resp. 10 coroane. Cassa centrală de stat reg. ung., cassa statului din Budapesta și Agram, deasemenea perceptoratele regești din Dobrișin, Esseg, Fiume, Győr, Cașovia, Cluj, Sibiu, Pojon, Seghedin și Timișoara primesc piese de bronz și de nikel în ori-ce sumă.

Timpul și sîmînăturile. Aproape peste toată Ungaria s'au vîrsat zilele din urmă ploii imbelșugate, care vor ajuta mult la desvoltarea sîmînăturilor, mai ales că după ploaie a urmat adevărat timp de primăvară. Temperatura cea domoală va avè o binefăcătoare înfrurire asupra plantelor și grăul mai ales se speră, că se va desvolta acum bine. Sîcara nu poate da înainte din cauză că a dat deja în paiu, ba în unele comitate începe chiar a se inspica. Orzul și rapîța de toamnă nu vor da recoltă aproape deloc; cea din urmă a fost atinsă de frig tocmai în timpul când se înflorească. Sîmînăturile de primăvară se pot încă reculege, fiindcă ploaia a venit tocmai la timp. În locul sîmînăturilor arate din nou se va sîmîna cucuruz și meu (mălaiu).

Losurile „Crucii roșie“ austriace.

Între cetitorii „Foi Poporului“ se află negreșit destui inși, care posed așa numite „losuri“. Vom publica deci de acum încolo câștigurile losurilor mai îndatinate. La tragerea din 1 Maiu n., câștigul principal de **25.000 fl.** l-a câștigat s. 5703 nr. 23, al doilea câștig de **1000 fl.** s. 8169 nr. 11; au mai câștigat apoi: **500 fl.** s. 2905 nr. 10, s. 8766 nr. 6 și s. 11620 nr. 2; **100 fl.** s. 353 nr. 9, s. 1845 nr. 31, s. 2833 nr. 21, s. 5170 nr. 17, s. 5439 nr. 46, s. 6899 nr. 9, s. 6958 nr. 46, s. 7149 nr. 30, s. 10620 nr. 24 și s. 11723 nr. 46; **50 fl.** s. 268 nr. 23, s. 1472 nr. 13, s. 3362 nr. 11, s. 3438 nr. 45, s. 6722 nr. 28, s. 9261 nr. 16, s. 9323 nr. 45, s. 10071 nr. 45, s. 11412 nr. 5 și s. 11543 nr. 48.

Întrunirea agricolă din Lancrăm

(lîngă Sas-Sebeș), care s'a ținut la 25 Aprilie a. c., a isbitut foarte bine. În nr. viitor vom publica o dare de seamă, arătînd mersul și isprăvile acestei întruniri.

Furt cu spargere. În noaptea din 19 l. c., spun gazetele, s'a întemplat un furt cu spargere la „Economul“, institut românesc de bani în Cluj. Hoțul s'a slobozit prin hornul (bucinul, coșul) casei și, spărgînd o lădiță, a luat cu sine cei 900 fl. aflați, apoi s'a slobozit în uliță cu ajutorul unei funii atîrnate de fereastră.

Scoală de petrărie și de olărit.

La 17 l. c. s'a deschis în Odorheiu-l-săcuiesc școala amintită. Ministrul ung. de comerț Bela Lukács va zidi pe seama acestei noue scoale o clădire mare, care la toamnă are să fie gata.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 24. Acum câțiva ani am avut ocaziune să ved în Bottonya (cottul Cianadului) la proprietarul Fischer un soi de paseri de casă de o mărime neobișnuită. Proprietarul zicea, că sînt americane. Nu cumva soiul „Langshan“, de care s'a făcut amintire în această foaie, are o formă asemenea? Dacă da, cât costă un ou și de unde mi-aș putea procura 10—15 ouă de soi aievea curat?

Cât costă o cutie cu reșină de altoit de 3—5 decilitre? De unde și cu ce preț mi-aș pute cumpăra 50 bucăți rugi pădureți pentru altoit?

Teodor Iancovici,
neguțator.

Răspuns. Există numeroase soiuri de sburătoare domestice „americane“, adese cu totul osebite. Nu putem deci găci, ce soi ai vîzut dumneata, una fiindcă descrierea ce faci este foarte mancă, alta fiindcă nu arăți măcar, dacă ai în vedere găini, găște sau rațe. Soiul „Langshan“ este englezesc și întrunește însușirile atinse pe scurt în nrii trecuți ai „Foi Poporului“. La întrebările: cât costă ouăle de „Langshan“ și reșina de altoit și unde se vînd, găsești răspuns în „Foaia Poporului“ nrii 11 și 17. Deasemenea nu știm apriat, ce înțelegi sub numirea de „rugi pădureți“. Trandafiri sălbatici (măceși) sau pădureți de măr, pîr și c. l.? Sădiți fiind acum într'un tîrziu, trandafirii sălbatici, care au odrăslit de mult, nu s'ar prinde. Așteaptă deci până la toamnă, când vei pute căpăta pădureți dela dl I. Schuster, dirigent al scoalei economice comitatense de aici. Trandafiri sălbatici găsești în aproape ori-ce pădure; procurarea de aiurea este anevoioasă și costisitoare. La timpul seu vom vorbi mai pe larg despre prăsierea și altoirea trandafirilor sălbatici.

Întrebarea 25. Timpul roitului se apropie. Vă rog deci a-mi răspunde în „Foaia Poporului“ la următoarele întrebări:

Are vecinul drept să oprească pe stupar de-a întra în grădina lui, presupunînd că stuparul îl despăgubește pentru pagubele ce ar cășuna legumilor, pomilor și c. l.? Are vecinul drept să ceară o taxă anumită de fiecare roi întrat în grădină? Are el drept să prindă roii stuparului și să-i vîndă cui voește în folosul seu? Și ce drept are stuparul față cu asemenea vecini? Adaug, că vecinul meu este Neamț și pe semne voește să facă speculă cu roadele muncii Românului.

Franțdorf.

V. Mărășescu,
învățător.

Răspuns. Legea îți dă dreptul să urmărești roii d-tale și să-i prinzi și pe teritoriul altuia, fie pădure, grădină sau fînaț; ești însă dator a-l despăgubi pentru dauna ori stricăciunea ce i-o vei fi cășunat prin urmărirea roiului. Dacă d-ta însă, ca proprietarul stupului, din care a eșit roiul, nu vei urmări sau nu vei prinde roiul în decurs de două zile, atunci roiul devine proprietatea aceluia, pe al cărui teritor s'a așezat. Prin urmare, vecinul d-tale n'are dreptul să te oprească de-a întra în grădina lui după roiul d-tale, dar' se înțelege, că trebuie să-l în-cunoștiințezi despre aceasta. Cu atât mai puțin drept are vecinul d-tale de a-ți cere vre-o taxă anumită, ori de a-ți prinde chiar roiul, ca să-l vîndă altuia. T. L. Albini,
cand. de avocat.

Posta redacției.

D-lui I. C., propr. în A. Nu ne putem pronunța definitiv și nu convine să începem publicarea înainte de a fi cetit lucrarea întregă. Judecînd după „inceputul“ trimis, lucrarea pare a fi croită în dimensiuni mai prea mari; căci foaia noastră este menită pentru cărturarii sătești și mai ales pentru țerănime, care nu cetește bucuos decît lucrări scurte și îndemănatic. Decît o descriere „mai pe larg a agronomiei germăne“, care este de puțin interes pentru noi, mai potrivit ar fi să atîngi, fie și în treacăt, mersul istoric al agriculturii române. Stilul propriu „inceputului“ este negreșit mai pre sus de înțelegerea obștiei. De altcum sîntem gata a publica un resumat istoric scurt, precis și scris într'un stil aievea popular. Un bun serviciu ne-ai face trimițînd o scurtă descriere a raporturilor economice din comuna d-tale cum și notițe și știri agricole mai mîrunte.

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Duminecă, 9 Mai: Iara.
 Mercuri, 12 Mai: Kendi-Lóna, Bachnea, Ighiu,
 Budiu, Sülemed, Şomcuta-mare.
 Joi, 13 Mai: Uzon, Făgăraş.
 Vineri, 14 Mai: Covasna.
 Sâmbătă, 15 Mai: Năsăud, Mărişdorf.

Preţul mărfurilor.

Piaţa din Sibiu. Dela 6 Mai v. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 5.55 până 6.15, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.65 până 5.25, seacă 70 până 74 chilo fl. 3.30 până 3.70, orz 62 până 66 chilo fl. 3.— până 3.40, ovės 42 până 48 chilo fl. 2.10 până 2.50 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.20 până 3.60, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.50 până 1.70 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5.50, mazere 76 până 80 chilo fl. 4.50 până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 7.50 până 8.50, fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, de păsat grâu 100 chilo fl. 16.60 până 16.80, făină nr. 1 fl. 15.80, făină nr. 3 fl. 14.20, făină nr. 5 fl. 12.— slănină 100 chilo fl. 52.— până 54.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sēu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de sēu fl. 38.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.40 până 1.80, cânepă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub. fl. 3.25— până 3.50, spirt p. 100 L. % 52 până 54 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de viţel 40 până 55 cr., carnea de porc 44 până 48 cr. carnea de berbec 32.— până 35 cr., ouş 10 cu 18 până 20 cr.

Piaţa din Mediaş, 6 Mai v. Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.50, grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.10, seacă fl. 3.30 până fl. 3.50, cucuruz fl. 3.52 până fl. 3.50, ovės fl. 1.90 până fl. 2.— orz fl. —.— până —.—, sēmēnță de cânepă fl. 3.50 până fl. 4.—, sēmēnță de in fl. —.— până fl. —.—, fasole fl. 3.25 până fl. 3.50, mazere fl. 5.— până fl. 5.50, linte fl. —.— până fl. —.—, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. —.— până fl. —.—, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 24.—, luminări turnate de sēu fl. 36.— până fl. 40, unsoare de porc fl. 58 până 60, slănină fl. 48.— până fl. 49, cânepa fl. 30.— până fl. 33 — fēn fl. 1.80 până fl. 2.—, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitru fl. 55.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 44 până 48 cr., carne de viţel 10 cr. până 52 cr., carne de porc cr. 44 până —, carnea de miel fl. 1.— până 2.—, ouş 5 cu 10 cr.

Piaţa din Blaj. Dela 6 Mai v. Grâu, hect. fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 4.— seacă fl. 3.50 până —.— ovės fl. 2.25 până 2.10, cucuruz fl. 2.— până 2.75, alac fl. 2.— până —.— cartofi fl. 1.50 până 2.50, sēmēnță de cânepă fl. 3.— până —.— fasole fl. —.— până —.—, carne de vită chilo 48l până — cr., carne de viţel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 14 ouş cu 20 până — cr.

Piaţa din Braşov, 6 Mai v. Grâu frumos hectl. fl. 5.90, de mijloc fl. 5.70, mai slab fl. 5.—, grâu mestecat fl. 4.40, seacă frumoasă fl. 3.50, de mijloc 3.30 fl., mai slabă —.—, orz frumos fl. 3.20, de mijloc 3.—, ovės frumos fl. 1.90, de mijloc —.—, cucuruz fl. 3.—, mălaiu fl. 3.40, mazere fl. 6.—, linte fl. 12.— fasole fl. 3.50, sēmēnță de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. 90.—, carne de vită p. chilo 46—53 cr., carne de porc 48 cr., carne de berbec — cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 6 Mai v.: s'au notat: ungureşti bătrâni grei 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ungureşti grei tineri 51.— cr. până 51.1/2 cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., uşori 49.— cr. până 50.— cr., marfă ţerănească grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., uşoară 47.— cr. până 48.— cr., româneşti, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito uşori —.— cr. până —.— cr., transito sērbeşti grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., transito uşori 46.— cr. până 47.— cr.

Cursul pietii din Sibiu.

Din 6 Mai st. v. 1893.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.46	Venz.	9.56
Lire turceşti	"	10.75	"	10.85
Imperiali	"	9.80	"	9.85
Ruble ruseşti	"	1.25	"	1.27

LOTERIE.

Tragerea din 13 Mai n.
 Budapesta: 86 36 31 83 79
 Tragerea din 17 Mai n.
 Sibiu: 30 24 87 27 22

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela 5 Mai v. 1893.

Sēminte	Calitatea per hect.	Preţul socotit d. 100 chlgr.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	8.45	8.55
Grâu dela Tisa	75	8.60	8.70
Grâu de Pesta	75	8.55	8.65
Grâu de Alba-regală	75	8.55	8.65
Grâu de Bácska	75	8.60	8.70
Grâu unguresc de nord	75	—	—
Sēcară	70—72	7.35	7.65
Orz de nutreţ	60—62	6.20	6.45
Orz de vinars	62—64	6.60	6.75
Orz de bere	64—66	7.—	8.50
Ovės	39—41	6.45	6.80
Cucuruz bănăţenesc	75	—	—
Cucuruz de alt soi	73	5.25	5.50
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirişcă	—	4.30	4.60
Luţernă ungurească		37.—	46.—
Luţernă franceză		54.—	60.—
Luţernă roşie		54.—	60.—
Oleu de rapiţă (rafinat)		39.—	39.50
Oleu de in		6.—	6.25
Unsoare de porc de Pesta		59.—	59.50
Unsoare de porc dela ţeară		—	—
Slănină svētată		47.50	48.50
Slănină afumată		56.—	56.50
Sēu		39.—	40.—
Prune		21.50	22.—
Miere brută		—	—
Miere galbină străcurată		36.—	37.—
Ceară de Rosenau		143.—	144.—
Spirt brut		16.25	16.75
Drojdiuţe de spirt		55.—	55.50

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 5 Mai v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărăteşti	5.80	5.80
Napoleonul	9.76	9.79 ¹
100 mărci germane imp.	60.35	60.75
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	115.—	115.15
Renta de hârtie ung. de 5%	100.—	—
Imprumutul căilor ferate ung.	121.—	124.—
Bonuri (obligaţii) rurale ung.	96.50	96.40
Bonuri (obligaţii) rurale croato-slavone	97.50	—
Obligaţiile pt. despăgubirea regalilor	101.50	—
Imprumut cu premiu ung.	—	—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	142.50	142.50
Losurile aust. din 1860	166.—	166.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei“	101.—	—

Bursa din Bucureşti.

Din 5 Mai v. 1893.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	100.—
Renta română amortisabilă	5 "	99.1/2
Renta română amortisabilă	4 "	84.75
Renta rom. (Rurale convertite)	6 "	103.1/4
Oblig. C. F. Române	6 "	—
Oblig. C. F. Române	4 "	—
Creditul fonciar rural	7 "	103.1/4
Creditul fonciar rural	5 "	90.3/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	279.—
V. N.		
Banca Naţională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Naţională a României	—	—

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. ss. Părinţi, gl. 6, sft. 10.		rēs. ap.
Dum.	9 Pror. Isaia	21 (+) Rosal.	4 2 7 51
Luni	10 S. Ap. Simon	22 (+) L. Ros.	4 1 7 52
Marţi	11 S. Muc Mochie	23 Desideriu	4 0 7 54
Merc.	12 P. Epifanie	24 P. Epifanie	3 58 7 55
Joi	13 St. Mța Glicheria	25 Urban	3 57 7 56
Vineri	14 S. Mart. Isidor	26 Filip N.	3 57 7 58
Sâmb.	15 S. Păr. Pachomie	27 Lucian	3 56 7 59

Redactor responsabil: Ioan Russu Şirlanul.

Spre binevoitoare luare aminte!!

Subscrisul îmi iau voe a aduce la cunoştinţa onoratului P. T. public, că pot servi cu tot felul de

încălţăminte pentru bărbaţi, femei și copii, atât comandate, cât și marfă gata pentru tirguri, precum și reparaturi de tot soiul pe lângă

preţurile cele mai ieftine.

Mă rog de binevoitorul spijin al onoratului P. T. public, rămân
 Cu distincsă stimă

Constantin Dragoş,
 măiestru-pantofar

Sibiu, Strada Măcelarilor nr. 31.

[1115] 3—6

2 medalii de aur
13 medalii de argint

9 diplome de onoare
și de recunoștință

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

Apă de spălat pentru cai.

Prețul unui flacon 1 fl. 40 cr.

De 30 de ani se folosește în grajduri princiare de curte, în grajduri mai mari militare și civile pentru întărire înainte și înțărare după strapăte mari, la scritituri, înțepenirea nervilor etc., face capabil calul pentru prestațiuni extraordinare în trenagiu.

Se poate căpăta în farmacii și băcăni.

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ceară expres

Fluidul de reconstituțiune al lui KWIZDA.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

I/c **FRANCISC I. KWIZDA,** [1009] 3-15
furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în
Korneuburg I. Viena.

Praful nutritiv de vite al lui KWIZDA din Korneuburg pentru cai, bovine și oi.

De 40 de ani se folosește în cele mai multe grajduri, la lipsă de apetit, la mistuire rea, pentru îmbunătățirea și înmultirea cantității laptelui la vaci.

Prețul $\frac{1}{4}$ cutii 70 cr.

Se poate căpăta
câniile din Austro-

$\frac{1}{2}$ cutii 35 cr.

în farmaciile și bă-
Ungaria.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

Francisc I. Kwizda

furnisor de curte ces. și reg. austriacă și reg. română
Korneuburg I. Viena.

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ceară expres
Prav nutritiv de vite
al lui Kwizda din Korneuburg.

CAROL F. JICKELI

SIBIIU
PRAVALIE DE FER
PIAȚA-MICĂ.

SIBIIU
PRAVALIE DE FER
PIAȚA-MICĂ.

Coase de oțel turnat cu tigiaie pe lîngă garanție de calitate bună.

Lungimea	75	80	85	90 ctm.
1 bucată fl.	—80	—80	1.—	1.—

Fiecare coasă vîndută de mine pe garanție (felelat), care nu e pe plac, se primește înderet, respective se schimbă, chiar și atunci, dacă coasa a fost deja bătută și folosită.

Opritoare universală de coasă sistem Badertsch.

Invenția de față corăspunde tuturor trebuințelor ce se pot aștepta dela o opritoare de coasă. Prin o încheietură rotundă se poate coasa deschide după trebuință și voe, închide, întoarce, ridică și lăsa în jos. Fie mănunchiul coasei cu două sau trei degete mai sus, aceasta n'are a face. E deajuns, a trage de un singur șirof spre a înțepenii coasa în poziția și starea dorită. Un alt folos mai e și acela, că coasa se poate lua jos și ear' înțepenii cu o ușurință uimitoare, fără a fi de trebuință ca să schimbe încâtva poziția dată. — Descrierea amănunțită se dă la cerere. 1 bucată fl. —.95.

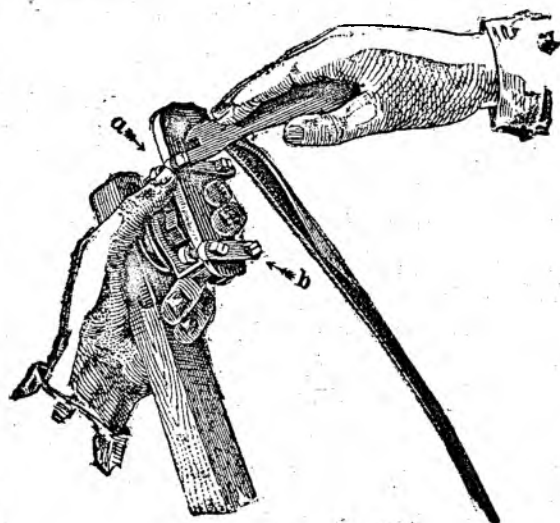
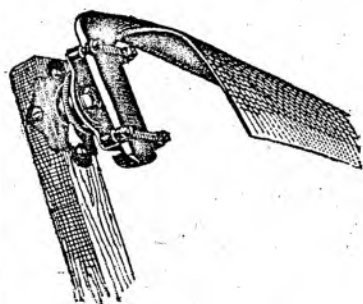

Fig. III.

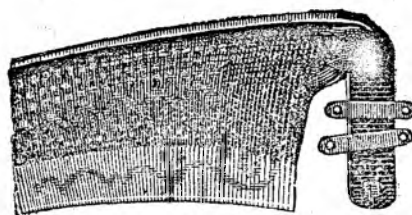

Fig. II.

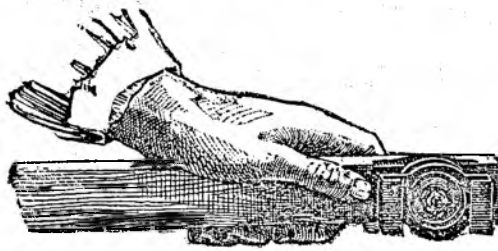

Fig. I.

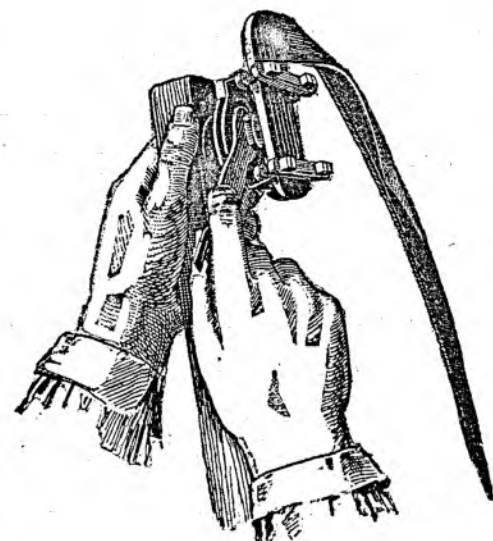

Fig. IV.

INDRUMARE

- Fig. I. Opritoarea coasei se se înțepenească la grumazul coasei. Mai înainte se se înșirofeze țeapen partea de dinjos, după aceea părțile de din afară. Dacă grumazul e prea îngust, atunci se se pună ceva dedesubt.
- Fig. II. Chinga șiroafelor, cu capătul șirofelor în jos, se se așeze ușor la mănunchiu. Coasa se fie culcată, după-cum arată icoana, grumazul se se ridică vertical (în sus) și chinga șiroafelor se se bage în amândouă călcăiele opritoarei.
- Fig. III. Coasa se se ridică cu grumazul în sus și mănunchiul, răzimându-se virful coasei, se se așeze între amândouă chingile șiroafelor așa ca șiroful a) și b) se se atingă unul de altul. După aceea se se șirofeze strins amândouă chingile.
- Fig. IV. Matricea șirofului se se deștepenească atâta ca coasa se nu cadă singură; se se aducă apoi coasa în poziția dorită și matricea se se strîngă țeapen.

[1043] 4-8